

**PREDLOG
2017-2330-0087
SKRAJŠANI POSTOPEK**

**ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZAŠČITI ŽIVALI**

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o zaščiti živali je bil zadnjič spremenjen leta 2013, in sicer je šlo predvsem za uskladitev z Direktivo 2010/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2010 o zaščiti živali, ki se uporabljajo v znanstvene namene. Tokratna sprememba Zakona o zaščiti živali je potrebna zaradi uradnega opomina, ki ga je Republika Slovenija zaradi neizpolnitve obveznosti iz nekaterih členov Direktive prejela od Evropske komisije. S spremembami in dopolnitvami zakona želimo narediti zakonodajo jasnejšo in transparentnejšo.

Registracija psov ima v Republiki Sloveniji dolgoletno tradicijo in dober učinek. Leta 2013 so bile uvedene določene spremembe na področju registracije in označevanja psov z namenom preprečiti preprodajo pasjih mladičev, kar je pogosto dejavnost, ki slabo vpliva na dobrobit teh živali. Ker je čas označitve ključen za preprečevanje preprodaje psov, ki je že prepovedana v Republiki Sloveniji, in ker je kljub že sprejetim ukrepom ilegalna trgovina s psi v Evropski uniji in Sloveniji še vedno prisotna in v razmahu, je najbolj učinkovito vse pasje mladiče, ki se skotijo v Republiki Sloveniji, označiti že v leglu, pri tem je mogoče takoj preveriti upoštevanje veljavnih določb zakona glede preobremenjevanja psic in preprodaje psov ter bolj učinkovito nadzorovati (ilegalne) premike pasjih mladičev.

Veljaven zakon opredeljuje zapuščene živali kot najdene, oddane ali odvzete hišne živali razen osebkov prostoživečih vrst živali. Zakon tudi določa obveznost prijave izgube ali najdbe živali. Najdena hišna žival, ki je ni mogoče povezati z lastnikom oziroma skrbnikom, je zapuščena žival. V kolikor je hišna žival nezamenljivo označena z mikročipom, je mogoče ugotoviti lastnika živali iz podatkov v centralnih bazah podatkov. Če je torej lastnik znan, stroški oskrbe najdene živali v zavetišču bremenijo lastnika živali. Navedeni sistem je zelo dobro vpeljan pri psih, ne pa tudi pri mačkah. Po podatkih zavetišč v obdobju 2014 do 2016, so tri četrtine od 26.000 sprejetih živali predstavljale mačke (19.000). Obstoječim lastnikom se je v tem obdobju vrnilo skoraj 40 % psov, medtem ko delež izgubljenih mačk, ki so vrnjene lastnikom znaša manj kot 1 %. Breme oskrbe 99 % zapuščenih mačk, ki jih ni mogoče povezati z lastnikom pade na lokalne skupnosti in predstavlja velik delež porabljenih sredstev v zavetiščih. Ključnega pomena za zmanjševanje stroškov v zvezi z zapuščenimi mačkami je vpeljava sistema označevanja z mikročipi in vpisa mačke in njenega lastnika v centralno bazo podatkov. Označevanje je eden izmed osnovnih prvih korakov k odgovornemu lastništvu živali, kar je pogoj za zmanjševanje števila zapuščenih mačk v Sloveniji.

Z dopolnitvijo se jasneje določa pravna podlaga, da se za psa, ki je nevaren, izda odločba v upravnem postopku. Z odločbo uradni veterinar oziroma druga uradna oseba Uprave s pooblastili za odločanje v upravnem postopku ugotovi, da je pes nevaren, in to dejstvo vpiše v centralni register psov. Hkrati se določa pravna podlaga, da pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve. Nevaren pes je po obstoječi definiciji pes, ki je ugriznil človeka ali žival, pa tudi pes, ki kaže napadalno vedenje do

človeka oziroma ga ni mogoče obvladati. Z že veljavnim predpisom so določene štiri izjeme, ko pes, ki ugrizne, ni nevaren pes in sicer, ko ugrizne in je ugriz je posledica izvajanja službene dolžnosti policijskih ali vojaških psov, ugriz, ki je posledica nedovoljenega vstopa osebe v objekt ali na ograjeno zemljišče, ki je na vhodu označeno z opozorilnim znakom, ugriz, ki je posledica ravnanja s psom med veterinarskimi posegi, mladi psi devet mesecev starosti in so v tem obdobju ugriznili enkrat, datum skotitve psa pa je bil vnesen v centralni register psov že pred ugrizom. Postopek z nevarnim psom je upravni postopek, kjer se med ugotovitvenim postopkom po presoji vseh okoliščin presoja, ali je pes nevaren. Za izvedbo postopkov določitve psa kot nevarnega je iz dosedanjih prakse razvidno, da je potrebna jasna določljivost in merljivost kriterijev upoštevajoč časovni odmik od samega dogodka. V kolikor temu ni tako, je možnost izmikanja določitve statusa nevarnega psa velika in dopušča zlorabo instituta s tem pa se učinkovitost preprečevanja ugrizov zmanjša. Nevarnost ugriza psa je potrebno preprečiti, ne glede na njegovo izzvanost, saj je posledica ugriza lahko huda telesna poškodba, iznakaženost ali celo invalidnost. Opredelitev statusa nevarnega pomeni zaščito ljudi in živali pred nadaljnjimi ugrizi in napadi, s čimer se zagotavlja varstvo javnega interesa. Nevaren pes mora biti na javnem mestu na povodcu in nositi nagobčnik, ali biti zaprt v pesjaku ali objektu ali bivati v, z ograjo, visoko najmanj 1,8 m, ograjenem prostoru, ki je na vhodu označen z opozorilnim znakom. Nevarnega psa ni dovoljeno zaupati v vodenje osebam, ki so mlajše od 16 let. Navedeni preventivni ukrepi preprečujejo nadaljnje ugrize in napade ne glede na izzvanost. Če je pes nevaren, je zaradi varstva javnega interesa nujno dodati v pravno podlago za izvajanje postopkov, da pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve. Preventivni ukrepi, ki preprečujejo morebitne vnovične napade in so predpisani v drugem odstavku 12. člena zakona, morajo za skrbnika nevarnega psa začeti veljati takoj, ne glede na pritožbe lastnika, ki se ne strinja z ugotovitvijo, da je njegov pes nevaren. S predlagano dopolnitvijo, da pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve, se tako zagotavlja takojšnja izvršljivost odločbe, s čimer se prepreči vnovični ugriz oziroma napadalnost psa.

Z novelo 2013 je bil zakon dopolnjen s prepovedjo reje in lova živali le zaradi pridobivanja kož in krzna. Dosedanja 12. točka 26. člena dovoljuje usmrnitev zaradi pridobivanja kož ali krzna, glede na prepoved reje in lova pa je treba v skladu s 15. členom zakona prepovedati tudi usmrnitev za namen pridobivanja krzna. Ker je reja živali za krzno v Republiki Sloveniji že prepovedana, se 26. člen usklajuje s 15. členom in 12. točka črta iz 26. člena.

Z dosedanjo 22. točko 26. člena se je dovoljevala usmrnitev zdrave zapuščene živali v zavetišču po preteku 30 dni od namestitve v zavetišče, če živali ni bilo mogoče oddati novim lastnikom. Prepoved usmrtnice zdravih zapuščenih živali v zavetiščih se nanaša na najdene, oddane ali odvzete hišne živali razen prostoživečih živali. Hišne živali pa so psi, domače mačke, sobne ptice, mali glodavci, terarijske, akvarijske in druge živali, ki so namenjene za družbo, varstvo ali pomoč človeku.

V zadnjih desetih letih se je stanje na področju zapuščenih psov izboljšalo in v zadnjih treh letih zavetišča niso poročala o težavah zaradi prenaseljenosti, zlasti psov, zato se spreminja določba, ki dovoljuje usmrnitev živali po 30 dneh od namestitve v zavetišče. Prav tako po poročanju zavetišč v praksi večina teh v Sloveniji že udejanja politiko neubijanja (no-kill policy). Usmrnitev živali je možna samo iz razlogov, navedenih v 26. členu zakona, zato se s spremenjenim odstavkom usklajujeta 31. in 26. člen. Prav tako se z novim odstavkom določi nosilec stroškov za oskrbo zapuščenih živali. Po preteku 45 dni od namestitve zapuščene živali stroške

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

- uskladitev z evropsko zakonodajo na področju zaščite živali v postopkih
- preprečevanja preprodaje psov in ilegalne trgovine s psi
- jasnejša določitev pravne podlage za odločanje o nevarnem psu
- prepoved usmrtnice zdravih zapuščenih živali v zavetiščih, pri čemer se za zapuščeno žival štejejo najdene, oddane ali odvzete hišne živali razen prostoživečih živali. Hišne živali pa so psi, domače mačke, sobne ptice, mali glodavci, terarijske, akvarijske in druge živali, ki so namenjene za družbo, varstvo ali pomoč človeku
- prepoved usmrtnice živali zaradi pridobivanja kož ali krzna

– določitev nosilca stroškov za oskrbo zapuščenih živali

2.2 Načela

- načelo odgovornega lastništva in humanega ravnanja z živalmi
- preprečevanje trpljenja živali
- načelo transparentnosti

2.3 Poglavitne rešitve

- uskladitev z Direktivo 2010/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2010 o zaščiti živali, ki se uporabljajo v znanstvene namene: sprememba in dopolnitev Zakona o zaščiti živali in sprejetje novega Pravilnika o pogojih za izvajanje postopkov na živalih
- preprečevanja preprodaje psov in ilegalne trgovine s psi: označitev vseh pasjih mladičev, ki se skotijo v RS, že v leglu, do 8. tedna starosti
- jasnejša določitev pravne podlage podelitve za odločanje o nevarnem psu: izdaja odločbe v upravnem postopku, s katero uradni veterinar oziroma druga uradna oseba uprave s pooblastili za odločanje v upravnem postopku ugotovi, da je pes nevaren, in to dejstvo vpiše v centralni register psov. Hkrati se določa pravna podlaga, da pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve. Z navedeno določbo se tako zagotavlja takojšnja izvršljivost odločbe, s čimer se prepreči vnovični ugriz oziroma napadalnost psa
- prepoved usmrtnitve zaradi pridobivanja kož ali krzna
- prepoved usmrtnitve zdravih zapuščenih živali v zavetiščih: če zavetišče zapuščene živali ne odda v 45 dneh od dneva, ko je bila žival nameščena v zavetišče, se v zavetišču zagotovi nadaljnja oskrba in imetnik zavetišča krije nadaljnje stroške oskrbe živali.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ima finančne posledice za državni proračun in sicer se ocenjuje, da se bodo sredstva povišala za cca. 30.000 EUR/letno.

Naloge, ki jih opravljajo zavetišča - namestitvev in oskrba zapuščenih živali, so v skladu z drugim odstavkom 27.člena naloge izvirne pristojnosti občin in ne predstavljajo prenesenih nalog za katere bi morala sredstva zagotavljati Republika Slovenija. Za odvzete živali predstavljajo stroški oskrbe do 45 dni predhodne stroške upravnega postopka, ki jih Republika Slovenija potem kot stroške postopka zaračuna lastniku in posreduje v izterjavo, če jih le-ta ne plača v odrejenem roku. V dosedanjem obsegu, ko smo zalagali sredstva za obdobje 30 dni smo v letu 2017 založili 64.780 EUR, vračil je bilo 7.619 EUR. V tem delu je s podaljšanjem roka nastanitve zapuščenih živali pričakovati povečanje založenih sredstev za cca. 30.000 EUR letno.

Predlog zakona ima z vidika podaljševanja nastanitve zapuščenih živali iz 30 na 45 dni posledice v tistem delu, kjer občine plačujejo oskrbo zapuščenih živali do 30 dni, in se to obdobje v predlogu podaljšuje na 45 dni. Ocenjujemo, da se bo višina sredstev za ta namen v okviru občin povišala do 50 % višine oskrbnih dni. Oskrbni dan za zapuščeno žival glede na zavetišče in vrsto živali v povprečju 6 EUR za mačko in največ 14 EUR za velikega psa.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva so zagotovljena v sprejetem proračunu MKGP na postavki UVHVVR, 130044 – materialni stroški. Manjkajoča sredstva se bodo zagotovila v okviru obstoječih sredstev MKGP s prerazporeditvami.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Glavne spremembe Zakona o zaščiti živali so posledica uskladitve z nekaterimi členi Direktive 2010/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2010 o zaščiti živali, ki se uporabljajo v znanstvene namene zaradi uradnega opomina, ki ga je RS posredovala Evropska komisija.

Predlog je usklajen s pravnim redom EU.

Označevanje pasjih mladičev

Obvezno označevanje psov na ravni EU je predpisano samo za pse, mačke in bele dihurje, s katerimi bo prišlo do trgovskega ali netrговskega premika med DČ ali zunaj EU. Obvezno označevanje vseh psov je predpisano v Avstriji, Belgiji, Bolgariji, na Hrvaškem, Cipru, Danskem, v Estoniji, Franciji, v nekaterih zveznih deželah Nemčije, v Grčiji, na Madžarskem, Irskem, v Italiji. Čeprav je Republika Slovenija z uvedbo obveznega označevanja psov z mikročipom že leta 2003 ter z njegovim doslednim izvajanjem pred drugimi državami v evropskem prostoru, je ob uvedbi označevanja določila, da mora biti pasji mladič označen najpozneje do tretjega meseca, kar je čas, ko je mladiček prvič cepljen proti steklini. Ker pa se lastništvo mladiča menja že prej, idealno v obdobju, ko je mladiček na višku socializacije, to je v starosti od osem do devet tednov, je sledljivost tako označenih mladičev nazaj do legla omejena.

Številne države članice, ki so v zadnjih petih letih sprejele zakonodajo na področju označevanja psov, so predpisale označevanje v starosti od osem do devet tednov (Združeno kraljestvo, Belgija, Nizozemska).

Prepoved evtanazije zdravih živali v zavetiščih

Skrb za zapuščene živali je v državah članicah urejena na nacionalni ravni. Predpisa na ravni EU, ki bi opredeljeval minimalne pogoje za skrb za zapuščene živali, ni. V nadaljevanju podajamo podatke glede zapuščenih psov, ker podatkov o zapuščenih mačkah in drugih hišnih živalih nimamo.

Nemčija (8,6 milijona psov)

Predpisi glede izgubljenih in zapuščenih živali so različni v posameznih deželah (Lander). Lokalne skupnosti so tiste, ki so odgovorne za skrb za zapuščene živali. Običajno imajo lokalne skupnosti pogodbe z lokalnimi zavetišči, na podlagi katerih povrnejo stroške oskrbe. Za zapuščeno žival je odgovoren predvsem njen lastnik, ki tudi nosi stroške oskrbe, če ga je mogoče določiti in najti. V nasprotnem primeru je za zapuščeno žival odgovorno zavetišče. Oskrbo zapuščenih živali plačujejo zavetiščem lokalne skupnosti, zavetišča pa se sofinancirajo tudi iz donacij in deželnih finančnih sredstev. Evtanazija zdravih živali v zavetiščih ni dovoljena. V Nemčiji lastnik psa plača letni davek na psa, ki ga določijo lokalne skupnosti in znaša od 0 do 200 EUR na leto. Davek je lahko nižji za psa, ki je posvojen iz zavetišča. Prav tako mora lastnik opraviti šolanje psa, pes pa mora opraviti tudi vedenjski test oziroma test temperamenta, običajno na veterinarski kliniki. Leta 2013 je Nemčija uvedla določbo v Zakonu o dobrobiti živali, da lahko deželne pristojne oblasti lastnikom mačk, ki so prosto spuščene v okolju, odredijo sterilizacijo/kastracijo, v nasprotnem morajo biti mačke zaprte. Tako poskušajo preprečiti večanje populacije prostoživečih mačk.

Združeno kraljestvo (8,5 milijona psov)

Lokalne oblasti morajo skrbeti za izgubljene/zapuščene pse (ne pa tudi za druge zapuščene živali) v »lokalnih zavetiščih« vsaj sedem dni, preden jih usmrtijo ali oddajo zavetiščem (animal shelters, rehoming centres), ki jih običajno vodijo registrirane dobrodelne organizacije in se financirajo izključno z donacijami. Vse lastniške živali lahko na željo lastnika usmrtijo, prav tako so evtanazije zdravih živali dovoljene v zavetiščih. V praksi se zavetišča trudijo najti nov dom zapuščenim živalim oziroma jih vrniti lastnikom. Nekatera zavetišča udeležujejo tudi politiko neubijanja, ki postane problematična, če gre za manjše zavetišče, ki postane prepolno. Nekatere specializirane organizacije za dobrobit mačk izvajajo strategijo TNR (trap-neuter-release). Mačke vračajo v okolje, če so zdrave in če je v okolju dovolj hrane.

Švedska (5,1 milijona psov)

Če lastnik izgubljene ali zapuščene živali ni znan ali ga ni mogoče najti, prevzame tako žival v pristojnost policija oziroma okrajni upravni odbor (County Administrative Board), ki odloči, ali se bo žival prodala, oddala ali bo usmrčena. Evtanazija zdravih zapuščenih živali je dovoljena, če živali ni mogoče prodati ali drugače oddati. Na Švedskem NVO-ji ne promovirajo politike neubijanja.

Predvsem promovirajo TNR-M (trap-neuter-return-management) – strategijo upravljanja s kolonijami zapuščenih živali (mačk). Za upravljanje takih kolonij je potrebno dovoljenje v skladu z njihovim Zakonom o dobrobiti živali (dovoljenje podelijo lokalne oblasti, če oseba dokaže, da ima potrebno znanje in vire, da bo zagotavljala ustrezno dobrobit živali v oskrbi). Zavetišča za živali niso urejena z nacionalno zakonodajo; vodijo jih izključno nevladne organizacije, financirajo se iz donacij.

Italija (6,9 milijona psov)

Italija je prepovedala evtanazijo zdravih živali v zavetiščih. Za zapuščene živali skrbijo pogodbeniki, ki jih financirajo lokalne skupnosti. V Italiji je ocenjena populacija brezdomnih prostoživečih psov na okrog pol milijona. V zavetiščih so psi nameščeni do konca življenja, ker so posvojitve redke, motivacija zavetišč za iskanje novih domov je slaba¹.

Grčija

Skrb za zapuščene živali je v pristojnosti lokalnih skupnosti. Zapuščena žival se namesti v zavetišče in po določenem času (ki ni predpisan), če je ni mogoče posvojiti, se jo vrne v okolje (pse in mačke), po sterilizaciji/kastraciji. Evtanazija v zavetiščih je prepovedana. Grčija ima problem brezdomnih prostoživečih psov.

Hrvaška

Hrvaška je pred kratkim sprejela spremembo zakona o zaščiti živali, ki prepoveduje usmritev zdravih živali v zavetiščih. Zakon velja od 26. 10. 2017. Breme dosmrtno oskrbe zapuščenih živali v zavetiščih nosi lokalna skupnost. Prakse pri izvajanju predpisa Hrvaška še nima.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

/

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

/

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

/

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

/

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

/

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

/

6.6 Presoja posledic za druga področja

/

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Javnost bo o sprejetju zakona obveščena preko sredstev javnega obveščanja, preko spletne strani MKGP in UVHVVR in drugih informacij, ki jih bo pripravil MKGP.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predpis je bil 10. novembra 2017 objavljen na spletni strani E-demokracija in bo na voljo za razpravo do 7. decembra 2017. Do 7. decembra smo preko IPP sistema prejeli 55 komentarjev na predlog predpisa. Več komentarjev smo prejeli tudi na različne elektronske naslove Uprave.

¹<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+WQ+E-2011-004017+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN>

Predlog je bil v pripombe posredovan:

- Veterinarski zbornici, Veterinarski fakulteti, Nacionalnemu veterinarskemu inštitutu, imenovanim strokovnjakom za dobrobit poskusnih živali, SOS, ZOS, ZMOS, vsem registriranih zavetiščem za zapuščene živali (13.11.2017)
- vsem društvom, ki imajo status delovanja v javnem interesu po podatkih iz leta 2015: Hrtji Svet, DPMŽ Koroške, Kristina Pšajd, DMPŽ Trbovlje, DZ Izola, Osvoboditev živali, Poživ Velenje, DZZŽ Maribor, DZZŽ Kočevje, DZZŽ Kranj, DZZŽ Novo mesto, Društvo za zaščito živali Pomurja, DZZŽ Veles, Lajka, Obalno društvo za zaščito živali, Mačja hiša, Zverinice, Žverca, Animal Angels in Rabim dom (14.11.2017)
- predsednici Etične komisije za poskuse na živalih (14.11.2017)
- predsedniku Strokovnega sveta za zaščito živali (16.11.2017)
- Kinološki zvezi Slovenije (21.11.2017)

Na predlog Združenja oskrbnikov zapuščenih živali Slovenije je bil na Ministrstvu 29. novembra 2017 organiziran sestanek s predstavniki vseh registriranih zavetišč za zapuščene živali. Pripombe predstavnikov zavetišč, izpostavljene na sestanku, so bile delno upoštevane in predlog Zakona ustrezno dopolnjen.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona ni sodeloval noben zunanji strokovnjak.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES:

- mag. Dejan Židan, minister;
- mag. Tanja Strniša, državna sekretarka;
- Dr. Janez Posedi, generalni direktor Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin;
- Metka Hajdinjak, pravna služba MKGP;
- mag. Breda Hrovatin, vodja Sektorja za zdravje in dobrobit; UVHVVR
- Andreja Bizjak, dr.vet.med., direktorica inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin; UVHVVR

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 38/13 – uradno prečiščeno besedilo) se v prvem odstavku 1. člena beseda »poskusov« nadomesti z besedo »postopkov«.

V tretjem odstavku se prva alineja spremeni tako, da se glasi:

»– Direktivo Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali (UL L št. 221 z dne 8. 8. 1998, str. 23), zadnjič spremenjeno z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L št. 95 z dne 7. 4. 2017, str. 1);«.

Četrty odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»S tem zakonom se ureja izvajanje naslednjih uredb:

– Uredbe Sveta (ES) št. 1/2005 z dne 22. decembra 2004 o zaščiti živali med prevozom in postopki, povezanimi z njim, in o spremembi Direktiv 64/432/EGS in 93/119/ES ter Uredbe (ES) 1255/97 (UL L št. 3 z dne 5. 1. 2005, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L št. 95 z dne 7. 4. 2017, str. 1);

– Uredbe Sveta (ES) št. 1099/2009 z dne 24. septembra 2009 o zaščiti živali pri usmrtni (UL L št. 303 z dne 18. 11. 2009, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo (EU) 2017/625 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. marca 2017 o izvajanju uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti, da se zagotovi uporaba zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmaceutskih sredstvih, ter o spremembi uredb (ES) št. 999/2001, (ES) št. 396/2005, (ES) št. 1069/2009, (ES) št. 1107/2009, (EU) št. 1151/2012, (EU) št. 652/2014, (EU) 2016/429 in (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 1/2005 in (ES) št. 1099/2009 ter direktiv Sveta 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES in 2008/120/ES ter razveljavitvi uredb (ES) št. 854/2004 in (ES) št. 882/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 89/608/EGS, 89/662/EGS, 90/425/EGS, 91/496/EGS, 96/23/ES, 96/93/ES in 97/78/ES ter sklepa Sveta 92/438/EGS (UL L št. 95 z dne 7. 4. 2017, str. 1).«.

2. člen

5. člen se spremeni tako, da se glasi:

»5. člen

V tem zakonu uporabljeni izrazi pomenijo:

1. dobaviteljska organizacija laboratorijskih živali (v nadaljnjem besedilu: dobaviteljska organizacija) je fizična ali pravna oseba (razen vzrejne organizacije laboratorijskih živali), ki dobavlja živali z namenom njihove uporabe v postopkih ali v znanstvenoraziskovalnem ali izobraževalnem delu na

- izoliranih organih, tkivih in truplih v ta namen usmrčenih živali;
2. dovoljenje za projekt je odločba upravnega organa, pristojnega za veterinarstvo, o odobritvi projekta v okviru katerega se izvajajo postopki na živalih (v nadaljnjem besedilu: dovoljenje);
 3. hišne živali so psi, domače mačke, sobne ptice, mali glodavci, terarijske, akvarijske in druge živali, ki so namenjene za družbo, varstvo ali pomoč človeku;
 4. javno mesto je javni kraj, kot je opredeljen v zakonu, ki ureja varstvo javnega reda in miru, razen površin, na katerih ni oziroma ni pričakovati večjega števila ljudi;
 5. javno zbiranje pomeni organiziran javni shod ali organizirano javno prireditev, kot ju opredeljuje zakon, ki ureja javna zbiranja (na primer razstave, tekmovanja in predstave);
 6. laboratorijske živali so živali, ki se vzrejajo z namenom njihove uporabe v postopkih ali v znanstvenoraziskovalnem ali izobraževalnem delu na izoliranih organih, tkivih in truplih v ta namen usmrčenih živali;
 7. motnja v obnašanju je oblika obnašanja, ki glede na pogostnost ali potek odstopa od obnašanja pripadnikov iste vrste živali v razmerah, ki jim dovoljujejo v celoti razviti vrsti značilno obnašanje;
 8. načelo 3R je skupek načela zamenjave uporabe živali v postopkih z metodami, ki ne zahtevajo njihove uporabe, načela uporabe čim manjšega števila živali v postopkih in načela izboljšanja pogojev reje in oskrbe živali v postopkih ter izvajanja postopkov;
 9. nevaren pes je poleg psa, ki izpolnjuje pogoje za nevarno žival, tudi pes, ki je ugriznil človeka oziroma žival. Za nevarne pse se ne štejejo:
 - službeni policijski ali vojaški psi, katerih ugriz je posledica izvajanja službene dolžnosti;
 - psi, katerih ugriz je posledica nedovoljenega vstopa osebe v objekt ali na ograjeno zemljišče, ki je na vhodu označeno z opozorilnim znakom;
 - psi, katerih ugriz je posledica ravnanja z njimi med veterinarskimi posegi;
 - psi, ki še niso dopolnili devet mesecev in so v tem obdobju ugriznili enkrat, datum skotitve psa pa je bil vnesen v centralni register psov že pred ugrizom;
 10. nevarne živali so živali, ki ogrožajo okolico zaradi svoje neobvladljivosti oziroma kažejo napadalno vedenje do človeka;
 11. nezdržljive živali pri nastanitvi so živali, ki si lahko medsebojno povzročijo nezaželeno brejost, poškodbe ali smrt;
 12. omamljanje živali je kakršen koli dovoljeni postopek, ki povzroči stanje neobčutljivosti, ki traja, dokler žival ni mrtva, in se ji tako prihrani trpljenje, ki se mu je mogoče izogniti;
 13. pes pomočnik invalidov je pes, ki je šolan ali je v postopku šolanja za pomoč invalidom in spremlja invalidno osebo ali svojega trenerja;
 14. pes vodič slepih je pes, ki je šolan ali je v postopku šolanja za vodenje slepih in spremlja slepo ali slabovidno osebo ali svojega trenerja;
 15. postopek na živali pomeni postopek iz 1. točke 3. člena Direktive 2010/63/EU;
 16. živali v postopkih so živali, ki se uporabljajo ali so namenjene za uporabo v postopkih, vključno z larvalnimi oblikami, ki se samostojno prehranjujejo, in fetalnimi oblikami sesalcev od zadnje tretjine normalnega prenatalnega razvoja ter zgodnejše razvojne stopnje živali, če se jih pusti pri življenju po tej razvojni stopnji in bodo zaradi izvedenih postopkov občutile bolečine, trpljenje, stisko ali trajne poškodbe, potem ko dosežejo to razvojno stopnjo. Za živali v postopkih se štejejo tudi živi glavonožci, ki se uporabljajo ali so namenjeni za uporabo v postopkih;
 17. prevoz živali je postopek, povezan s premeščanjem živali s prevoznim sredstvom, in traja od natovarjanja živali v kraju izvora do raztovarjanja živali v namembnem kraju;
 18. pristojna veterinarska organizacija je veterinarska organizacija s koncesijo za cepljenje psov proti steklini v skladu z zakonom, ki ureja veterinarstvo;
 19. projekt je program dela, ki ima opredeljen znanstveni cilj in vključuje posamezen postopek, serijo postopkov ali več serij postopkov na živalih;
 20. prostoživeče živali so živali prostoživečih živalskih vrst, kot jih določa zakon, ki ureja ohranjanje narave;
 21. rejne živali so kopitarji, parkljarji, perutnina, kunci, kožuharji in druge živali, ki se vzrejajo ali redijo za proizvodnjo hrane, volne, kož, krzna ali za druge gospodarske namene;
 22. skrbnik živali je pravna ali fizična oseba, ki odgovarja za žival, ne glede na to, ali je njen lastnik ali zanjo le skrbi. Skrbnik zapuščene živali je imetnik zavetišča oziroma občina, če ne zagotovi zavetišča;
 23. snemanje pomeni postopek izdelave posnetka v komercialne namene, v katerem vodeno nastopajo živali;
 24. tehnopatije so poškodbe ali bolezenske spremembe, ki nastanejo neposredno ali posredno zaradi neustreznega bivališča, opreme ali sistema reje;
 25. trpljenje živali so bolečine, strah, poškodbe, pohabljenje, degeneracija, hiranje ali obolevanje ter

- čezmerno in nepotrebno vznemirjanje, ki jih povzroči človek;
26. ugriz je poškodba živali ali človeka, ki jo povzroči pes z zobmi, pri čemer pride do prekinitve kontinuitete kože ali sluznice;
27. uporabniška organizacija živali v postopkih (v nadaljnjem besedilu: uporabniška organizacija) je fizična ali pravna oseba, ki uporablja živali v postopkih;
28. usmrnitev živali je predpisan postopek odvzema življenja živali;
29. vzrejna organizacija laboratorijskih živali (v nadaljnjem besedilu: vzrejna organizacija) je fizična ali pravna oseba, ki vzreja oziroma redi živali iz Priloge 1 Direktive 2010/63/EU z namenom njihove uporabe v postopkih ali za znanstvenoraziskovalno ali izobraževalno delo na izoliranih organih, tkivih in truplih v ta namen usmrčenih živali, ali prednostno za te namene vzreja druge živali, bodisi za dobiček ali ne;
30. zakol živali je usmrnitev živali za prehrano ljudi. Obredni zakol živali je zakol živali z verskim obredom;
31. zapuščene živali so najdene, oddane ali odvezete hišne živali razen prostoživečih živali;
32. zavetišče je objekt, v katerem se poskrbi za pomoč, oskrbo in namestitev zapuščenih živali;
33. živali so živi vretenčarji razen človeka.«.

3. člen

V prvem odstavku 6. člena se besedilo »tretjega meseca« nadomesti z besedilom »osmega tedna«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Lastnik psa mora lastništvo mladiča prijaviti pristojni veterinarski organizaciji najpozneje do dopolnjenega osmega tedna starosti mladiča. Novi lastnik psa mora lastništvo psa prijaviti v sedmih dneh od njegove pridobitve.«.

4. člen

Za 6. členom se doda nov 6.a člen, ki se glasi:

»6.a člen

Lastništvo mačke se izkazuje z označitvijo mačke z mikročipom ter vpisom mačke in lastnika v centralni register psov ob smiselni uporabi prve in tretje alineje tretjega odstavka ter četrtega, petega, šestega in osmega odstavka prejšnjega člena.

Način označitve mačke in podrobnejše podatke o mački in njenem lastniku, ki se vodijo v centralnem registru psov, predpiše minister.«.

5. člen

Za 11. členom se doda nov 11.a člen, ki se glasi:

»11.a člen

Uprava z odločbo v upravnem postopku ugotovi, da je pes nevaren, in ga v centralnem registru psov označi kot nevarnega.

Pritožba zoper odločbo iz prejšnjega odstavka ne zadrži izvršitve.«.

6. člen

V 20.a členu se besedilo »poskusne živali« v vseh sklonih in številih nadomesti z besedilom »živali v postopkih« v ustreznih sklonih in številih.

7. člen

Za 20.a členom se doda nov 20.b člen, ki se glasi:

»20.b člen

Osebe, ki v odobrenih organizacijah opravljajo naloge oskrbe ali usmrtitve živali, izvajajo postopke na živalih, načrtujejo in vodijo projekte, ter osebe, ki skrbijo za dobrobit živali, morajo biti ustrezno izobražene in usposobljene.

Usposabljanje oseb iz prejšnjega odstavka obsega teoretični in praktični del ter pisno preverjanje znanja. Upravni organ, pristojen za veterinarstvo, vodi evidenco o opravljenem pisnem preverjanju znanja z naslednjimi podatki: osebno ime, naslov prebivališča, datum rojstva, stopnja izobrazbe, vrsta in vsebina usposabljanja ter datum usposabljanja in zaporedno številko potrdila.

Usposabljanje lahko izvajajo pravne ali fizične osebe, ki so registrirane za dejavnost izobraževanja in izpolnjujejo pogoje glede strokovne usposobljenosti predavateljev, glede prostorov in opreme, ter predložijo program usposabljanja, ki ga odobri upravni organ, pristojen za veterinarstvo. O izvedenih usposabljanjih morajo voditi evidenco, ki vsebuje naslednje podatke o udeležencih usposabljanj: osebno ime, naslov prebivališča, datum rojstva, stopnjo izobrazbe, vrsto in vsebino usposabljanja ter datum usposabljanja in zaporedno številko potrdila o zaključenem usposabljanju.

Strokovnjak za dobrobit živali iz drugega odstavka prejšnjega člena vodi evidenco o vseh usposobljenih osebah, ki delajo z živalmi v postopkih, z naslednjimi podatki: osebno ime, stopnja izobrazbe, datum usposabljanja in zaporedna številka izdanega potrdila o zaključenem usposabljanju.

Podrobnejše pogoje glede usposabljanj, predavateljev, vsebine programa usposabljanja ter vodenja in vsebine evidenc o usposobljenih osebah, evidenc o izvedenih usposabljanjih in opravljenih izpitih predpiše minister.

8. člen

Prvi odstavek 21. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Postopke na živalih lahko izvajajo le uporabniške organizacije, ki so odobrene v skladu z 20.a členom tega zakona in imajo dovoljenje upravnega organa, pristojnega za veterinarstvo.«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»O vlogi za dovoljenje odloči upravni organ, pristojen za veterinarstvo, po pridobitvi ocene etične komisije iz 23. člena tega zakona o utemeljenosti in obsegu predlaganega projekta. V dovoljenju se navedejo uporabniška organizacija in sedež, oseba, odgovorna za izvajanje projekta v skladu z izdanim dovoljenjem, lokacije, kjer se bo projekt izvajal, pogoji, pod katerimi je dovoljeno izvesti predlagane postopke, in morebitna zahteva za retrospektivno oceno projekta. Dovoljenje se izda za omejen čas glede na namen projekta in najdlje za pet let.«.

Šesti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Dovoljenje se odvzame, če uporabniška organizacija projekt izvaja v nasprotju z izdanim dovoljenjem in to ogroža dobrobit živali. Če ugotovljene nepravilnosti ne ogrožajo dobrobiti živali, upravni organ, pristojen za veterinarstvo, uporabniški organizaciji odredi ukrepe in rok za odpravo nepravilnosti. Če uporabniška organizacija v odrejenem roku ne odpravi nepravilnosti, se ji dovoljenje odvzame. Odvzem dovoljenja ne sme neugodno vplivati na dobrobit živali, ki se uporabljajo ali so se nameravale uporabiti v postopkih v okviru projekta, za kar je odgovoren vodja projekta. Uporabniška organizacija lahko ponovno zaprosi za dovoljenje po treh mesecih od izvršljivosti odločbe o odvzemu dovoljenja.«.

V tretjem, četrtem, petem in sedmem odstavku se črta besedilo »za poskus«.

9. člen

21.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»21.a člen

Postopke na živalih je dovoljeno izvajati le za naslednje namene:

- a) temeljne raziskave;
- b) translacijske ali uporabne raziskave s katerim koli od naslednjih ciljev:
 - odvrčanje, preprečevanje, diagnosticiranje ali zdravljenje bolezni, slabega zdravstvenega stanja, drugih bolezenskih sprememb ali njihovih učinkov pri človeku, živalih ali rastlinah,
 - ocena, odkrivanje, uravnavanje ali spreminjanje fizioloških stanj pri človeku, živalih ali rastlinah,
 - dobrobit živali in izboljšanje proizvodnih pogojev za živali iz vzreje za kmetijske namene;
- c) razvoj, izdelava ali preskušanje kakovosti, učinkovitosti in varnosti zdravil, živil in krme ter drugih snovi ali izdelkov za doseganje cilja iz prejšnje točke;
- č) zaščita naravnega okolja zaradi varovanja zdravja ali dobrobiti ljudi ali živali;
- d) raziskave, usmerjene v ohranjanje živalskih vrst;
- e) visokošolsko izobraževanje v skladu z 22. členom tega zakona ter usposabljanje za pridobitev, ohranjanje ali izboljšanje strokovnega poklicnega znanja;
- f) sodnomedicinske raziskave.

Za postopek na živali se ne štejejo neeksperimentalne kmetijske prakse, neeksperimentalne klinične veterinarske prakse, veterinarska klinična preskušanja, potrebna za izdajo dovoljenja za promet z zdravilom za uporabo v veterinarski medicini, prakse, ki se izvajajo za namene priznane reje živali, in prakse, ki se izvajajo predvsem za namene identifikacije živali.

Za izdajo dovoljenja mora postopek izpolnjevati naslednje splošne pogoje:

- izvaja se v okviru projekta;
- izvaja se znotraj uporabniške organizacije, razen če upravni organ, pristojen za veterinarstvo, dovoli odstopanje na podlagi znanstvene utemeljitve;
- izvaja se pod splošno ali lokalno anestezijo živali v postopkih, razen če je to neprimerno glede na namen postopka in se uporablja analgezija ali druga ustrezna metoda za zagotovitev, da sta trpljenje in stiska živali v postopkih čim manjša;
- izvaja se na laboratorijskih živalih, ki izvirajo iz vzrejne organizacije, razen če upravni organ, pristojen za veterinarstvo, dovoli odstopanje na podlagi znanstvene utemeljitve;
- upošteva se načelo 3R;
- za izvajanje postopka, oskrbo živali v postopkih ter usmrtitev živali v postopkih je na kraju samem na voljo dovolj osebja, ki je ustrezno izobraženo in usposobljeno;
- uporabniška organizacija zagotovi ustrezne naprave in opremo za učinkovito in nemoteno izvajanje postopkov.

Postopek na živali ni dovoljen:

- če povzroča hudo trpljenje ali stisko, ki sta dolgotrajna in ju ni mogoče olajšati;
- če se priznava druga znanstveno zadovoljiva metoda ali preskusna strategija, ki ne zahteva uporabe živih živali;
- za preskušanje bojnih sredstev, kozmetičnih preparatov, tobačnih ali alkoholnih izdelkov;
- brez anestezije, če se uporabljajo sredstva za hromljenje mišic.

Na živalih ogroženih vrst, na primatih, razen človeka, na živalih, odvzetih iz naravnega okolja, in na zapuščenih živalih se postopki lahko izvajajo le v skladu s predpisanimi pogoji.

Uporabniške organizacije morajo pri načrtovanju projektov upoštevati podatke iz drugih držav članic Evropske unije, pridobljene s postopki, izvedenimi v skladu s predpisi Unije. Podvajanje tovrstnih postopkov se dovoli le izjemoma, če je to potrebno za zaščito javnega zdravja, varnosti ali okolja. Podvajanje se ne dovoli, če poskusna metoda ali strategija dokazano ne prinaša novih spoznanj.

Uporabniška organizacija mora:

- postopke izvajati v skladu z izdanim dovoljenjem;
- zagotoviti, da se žival po končanem postopku ustrezno zdravi ali usmrti, če je to potrebno zaradi dobrobiti živali;

- v največji mogoči meri preprečiti pogin živali kot končni rezultat postopka na živali in ga nadomestiti s predčasno usmrtnitvijo živali;
- zagotoviti, da se žival, ki je že bila uporabljena v enem ali več postopkih, uporabi v novem postopku le ob upoštevanju predpisanih pogojev, zlasti glede težavnosti preteklih in novega postopka ter zdravstvenega stanja živali.

Upravni organ, pristojen za veterinarstvo, na spletni strani objavi netehnične povzetke izvedenih projektov ob upoštevanju varovanja intelektualne lastnine in zaupnih podatkov.

Izvajanje postopkov na živalih brez dovoljenja iz 21. člena ali v nasprotju s sedmim odstavkom tega člena, ki je storjeno naklepno, se šteje za mučenje živali. «.

10. člen

23. člen se spremeni tako, da se glasi:

»23. člen

Minister v soglasju z ministri, pristojnimi za znanost, visoko šolstvo in okolje, ustanovi etično komisijo za postopke na živalih.

Naloge etične komisije so:

- izdajanje ocene iz drugega odstavka 21. člena tega zakona o utemeljenosti in obsegu predlaganega projekta;
- izdajanje mnenja iz drugega odstavka prejšnjega člena o znanstveni utemeljenosti odstopa od uporabe laboratorijskih živali za delo na izoliranih organih, tkivih in truplih;
- sprejemanje načelnih mnenj v zadevah, povezanih s pridobivanjem, vzrejo, nastanitvijo, oskrbo in uporabo živali v postopkih, za katere je bilo izdano dovoljenje, ter zagotavljanje izmenjave najboljših praks;
- izmenjava podatkov o delovanju komisij za dobrobit živali pri organizacijah iz 20.a člena tega zakona in ocenah projektov ter dobrih praksah v zvezi s postopki na živalih znotraj Evropske unije;
- druge naloge v zvezi s postopki na živalih in delu na izoliranih organih, tkivih in truplih živali na zahtevo upravnega organa, pristojnega za veterinarstvo.

Stroške priprave ocene iz prve alineje prejšnjega odstavka in mnenja iz druge alineje prejšnjega odstavka nosi predlagatelj.

Člani etične komisije za postopke na živalih so upravičeni do nadomestila v skladu s predpisi, ki urejajo povračila sejin.

Sredstva za izplačilo nadomestil iz prejšnjega odstavka zagotovi ministrstvo, pristojno za veterinarstvo. «.

11. člen

24. člen se spremeni tako, da se glasi:

»24. člen

Postopek za izdajo dovoljenja za izvajanje postopkov na živalih, higiensko-tehnični, organizacijski in kadrovske pogoji, nega in oskrba ter veterinarska oskrba teh živali, evidenca in poročanje o postopkih na živalih, o posegih in terapiji v izobraževalne namene morajo biti v skladu s predpisanimi pogoji.

Upravni organ, pristojen za veterinarstvo, vodi na podlagi prejetih vlog za dovoljenja in letnih poročil o uporabi živali v postopkih statistično evidenco. Sklepni statistični podatki o številu in vrstah uporabljenih živali ter namenu uporabe, vključno s podatki o težavnosti stopnji posameznih postopkov, so javni. Dokumentacija o projektih se mora hraniti najmanj pet let. «.

12. člen

Prvi odstavek 26. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Usmrtitev živali je dovoljena, če:

1. je takšen ukrep odrejen zaradi diagnostičnih preiskav ali preprečevanja ter zatiranja določenih bolezni živali in zoonoz;
2. je iz drugih zdravstvenih razlogov prepovedan zakol bolne ali poškodovane živali;
3. je žival po veterinarski presoji v agoniji, neozdravljivo bolna ali ima hujše poškodbe in ji bolezen oziroma poškodba povzroča trpljenje;
4. je žival dosegla tako starost, da ji odpovedujejo osnovne življenjske funkcije;
5. je to potrebno zaradi ohranjanja naravnega ravnovesja v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave;
6. je izvedena zaradi deratizacije škodljivih glodavcev;
7. gre za nevarno žival ali nevarnega psa in nevarnosti ni mogoče drugače preprečiti;
8. gre za žival, ki povzroča občutno škodo in tega ni mogoče drugače preprečiti;
9. gre za nevarnega psa, s katerim ni bilo opravljeno predpisano šolanje iz 26.c člena tega zakona ali to šolanje ni bilo uspešno opravljeno;
10. uradni veterinar na podlagi prijave lastnika psa ugotovi, da je pes neobvladljiv in kaže ponavljajoče znake napadalnega vedenja do ljudi, prijavitelj pa to verjetno izkaže;
11. tako odredi uradni veterinar zaradi zaščite ljudi oziroma živali;
12. rejna žival ni primerna za nadaljnjo rejo in ni namenjena za zakol;
13. je vzrejena ali rejena za namene uporabe v postopkih, vendar zaradi narave postopka ni primerna za uporabo v tem ali nadaljnjih postopkih in se zato šteje kot odvečna laboratorijska žival, ali če je tak ukrep potreben zaradi zaščite dobrobiti živali v postopkih;
14. je izvedena zaradi zakola živali;
15. je izvedena v skladu s predpisi, ki urejajo lovstvo in ribištvo;
16. je izvedena zaradi odstranjevanja odvečnih enodnevnih piščancev in zarodkov v jajcih;
17. je potrebna za znanstvenoraziskovalno ali izobraževalno delo na izoliranih organih, tkivih in truplih v ta namen usmrčenih živali;
18. je v skladu z izdanim dovoljenjem iz 21. člena tega zakona;
29. je izvedena za potrebe naravoslovnih muzejev;
20. je izvedena v skladu s 26.b členom tega zakona.«

V drugem odstavku se črta besedilo », kože, krzna«.

13. člen

Peti odstavek 31. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Če zavetišče zapuščene živali ne odda v 45 dneh od dneva, ko je bila žival nameščena v zavetišče, krije nadaljnje stroške oskrbe živali imetnik zavetišča, v katerem je žival nameščena.«

14. člen

Za 32. členom se doda nov 32.a člen, ki se glasi:

»32.a člen

Ne glede na določbe tega poglavja lahko zavetišče zdrave, sterilizirane ali kastrirane ter označene mačke vrne v okolje, če niso vajene stika s človekom in jih ni mogoče oddati. Te mačke se po vrnitvi v okolje ne štejejo več za zapuščene živali.«

15. člen

41. člen se spremeni tako, da se glasi:

»41. člen

Minister v soglasju z ministri, pristojnimi za znanost, visoko šolstvo in okolje, izda predpis o natančnejših pogojih za izdajo dovoljenj za izvajanje postopkov na živalih, postopku, dokumentaciji, evidenci, poročilih in o etični komisiji ter o obveznostih strokovne osebe za zaščito živali, kadrovskih in drugih pogojih za izvajanje postopkov ter ravnanju z živalmi po končanem postopku.«.

16. člen

V II. poglavju se v naslovu 4. podpoglavja, v drugem, četrtem, petem in šestem odstavku 20.a člena, v prvem in drugem odstavku 22. člena, deveti alineji 43. člena ter 11., 12. in 13. točki 45. člena beseda »poskus« v vseh sklonih in številih nadomesti z besedo »postopek« v ustreznih sklonih in številih.

17. člen

(prehodni določbi)

Etična komisija, imenovana v skladu s 23. členom Zakona o zaščiti živali (Uradni list RS, št 38/13 – uradno prečiščeno besedilo), nadaljuje delo v skladu s tem zakonom.

Postopki glede zapuščenih hišnih živali, ki so se začeli na podlagi Zakona o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 38/13 – uradno prečiščeno besedilo), se končajo v skladu z dosedanjimi predpisi.

18. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

Gre za nomotehnične spremembe zaradi uskladitve z zadnjimi verzijami evropskih predpisov.

K 2. členu

Izrazi v 2., 15., 16. in 29. točki se spreminjajo zaradi uskladitve z Direktivo 2010/63/EU, saj je Evropska komisija v uradnem opominu, ki ga je Slovenija prejela zaradi neustreznega prenosa določenih določb Direktive, navedla, da prenos izrazov ni skladen z Direktivo. Zaradi uskladitve z izrazom v 15. točki se v členu beseda »poskus« nadomesti z besedo »postopek«.

K 3. členu

Zaradi preprečevanja preprodaje psov in ilegalne trgovine s psi je zakon predpisuje obveznost, da je lastnik pasjega mladiča dolžan vse pasje mladiče, ki se skotijo v RS, označiti že v leglu, pri tem je mogoče takoj preveriti upoštevanje veljavnih določb zakona glede preobremenjevanja psic in preprodaje psov.

K 4. členu

Označevanje mačk je eden izmed osnovnih prvih korakov k odgovornemu lastništvu živali. Odgovorno lastništvo je pogoj za zmanjševanje števila zapuščenih mačk v Sloveniji, zato nova določba vpeljuje označevanje mačk z mikročipi in vpis mačke in njenega lastnika v centralno bazo podatkov. Navedena določba opredeljuje zbiranje in upravljanje s podatki ter upravljalca centralne baze podatkov o mačkah.

K 5. členu

Z dopolnitvijo se jasneje določa pravna podlaga, da se za psa, ki je nevaren, izda odločba v upravnem postopku. Z odločbo uradni veterinar oziroma druga uradna oseba Uprave s pooblastili za odločanje v upravnem postopku ugotovi, da je pes nevaren, in to dejstvo vpiše v centralni register psov. Hkrati se določa pravna podlaga, da pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve. Nevaren pes je po obstoječi definiciji pes, ki je ugriznil človeka ali žival, pa tudi pes, ki kaže napadalno vedenje do človeka oziroma ga ni mogoče obvladati. Z že veljavnim predpisom so določene štiri izjeme, ko pes, ki ugrizne, ni nevaren pes in sicer, ko ugrizne in je ugriz posledica izvajanja službene dolžnosti policijskih ali vojaških psov, ugriz, ki je posledica nedovoljenega vstopa osebe v objekt ali na ograjeno zemljišče, ki je na vhodu označeno z opozorilnim znakom, ugriz, ki je posledica ravnanja s psom med veterinarskimi posegi, mladi psi devet mesecev starosti in so v tem obdobju ugriznili enkrat, datum skotitve psa pa je bil vnesen v centralni register psov že pred ugrizom. Postopek z nevarnim psom je upravni postopek, kjer se med ugotovitvenim postopkom po presoji vseh okoliščin presoja, ali je pes nevaren. Za izvedbo postopkov določitve psa kot nevarnega je iz dosedanje prakse razvidno, da je potrebna jasna določljivost in merljivost kriterijev upoštevajoč časovni odmik od samega dogodka. V kolikor temu ni tako, je možnost izmikanja določitve statusa nevarnega psa velika in dopušča zlorabo instituta s tem pa se učinkovitost preprečevanja ugrizov zmanjša. Nevarnost ugriza psa je potrebno preprečiti, ne glede na njegovo izzvanost, saj je posledica ugriza lahko huda telesna poškodba, iznakaženost ali celo invalidnost, kar je zaradi zaščite javnega interes potrebno preprečiti. Opredelitev statusa nevarnega psa pomeni zaščito ljudi in živali pred nadaljnjimi ugrizi in napadi, s čimer se zagotavlja varstvo javnega interesa. Nevaren pes mora biti na javnem mestu na povodcu in nositi nagobčnik, ali biti zaprt v pesjaku ali objektu ali bivati v ograjenem prostoru z ograjo visoko najmanj 1,8 m, ki je na vhodu označen z opozorilnim znakom. Nevarnega psa ni dovoljeno zaupati v vodenje osebam, ki so mlajše od 16 let. Navedeni preventivni ukrepi preprečujejo nadaljnje ugrize in napade ne glede na izzvanost. Če je pes nevaren, je zaradi varstva javnega interesa nujno dodati v pravno podlago za izvajanje postopkov, da pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve. Preventivni ukrepi, ki preprečujejo morebitne vnovične napade in so predpisani v drugem odstavku 12. člena zakona, morajo za skrbnika nevarnega psa začeti veljati takoj, ne glede na pritožbe lastnika, ki se ne strinja z ugotovitvijo, da je njegov pes nevaren. S predlagano dopolnitvijo, da pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve, se tako zagotavlja takojšnja izvršljivost odločbe, s čimer se prepreči vnovični ugriz oziroma napadalnost psa.

K 6. členu

Z navedeno določbo se usklajujejo izrazi v celotnem zakonu.

K 7. členu

Z dodanim 20.b členom je natančneje opredeljeno, katere osebe, ki so udeležene v postopkih z živalmi, ki so namenjene za poskuse, morajo biti ustrezno izobražene in opraviti preizkus pri izvajalcih, ki morajo izpolnjevati določene pogoje. Dodaja se pravna podlaga za vodenje evidenc teh oseb pri organu, pristojnemu za veterinarstvo in način preverjanja znanja.

K 8. členu

V besedilo drugega odstavka je dodana ocena etične komisije, ki mora biti vključena v obdobje odločanja upravnega organa.

V besedilo šestega odstavka je dodano, da odvzem dovoljenja ne sme neugodno vplivati na dobrobit živali, ki se uporabljajo ali so se nameravale uporabiti v projektu.

V uradnem opominu je Evropska komisija navedla, da prenos teh določb ni bil dovolj jasen.

K 9. členu

Besedilo člena je popravljeno zaradi uskladitve z zakonodajo EU.

K 10. členu

Zaradi uskladitve z zakonodajo EU in večje jasnosti se beseda »poskus« nadomesti z besedo »postopek« oziroma z besedo »projekt«, kjer je to smiselno.

K 11. členu

Besedilo člena se popravlja zaradi uskladitve z zakonodajo EU in večje jasnosti.

K 12. členu

Z dosedanjo 22. točko 26. člena se je dovoljevala usmrtitev zdrave zapuščene živali v zavetišču po preteku 30 dni od namestitve v zavetišče, če živali ni bilo mogoče oddati novim lastniku. Prepoved usmrtitve zdravih zapuščenih živali v zavetiščih se nanaša na najdene, oddane ali odvzete hišne živali. Hišne živali, ki so v pristojnosti urejanja ministrstva, pristojnega za veterinarstvo so psi, domače mačke, sobne ptice, mali glodavci, terarijske, akvarijske in druge živali, ki so namenjene za družbo, varstvo ali pomoč človeku.

V zadnjih desetih letih se je stanje na področju zapuščenih psov izboljšalo in v zadnjih treh letih zavetišča niso poročala o težavah zaradi prenaseljenosti, zlasti psov, zato se spreminja določba, ki dovoljuje usmrtitev živali po 30 dneh od namestitve v zavetišče. Prav tako po poročanju zavetišč v praksi večina teh v Sloveniji že uveljavlja politiko neubijanja (no-kill policy). Usmrtitev živali je možna samo iz razlogov, navedenih v 26. členu zakona, zato se s spremenjenim odstavkom usklajujeta 31. in 26. člen. Prav tako se z novim odstavkom določi nosilec stroškov za oskrbo zapuščenih živali.

Druge spremembe člena so zaradi uskladitve zakona z novim izrazom in z zakonodajo EU.

K 13. členu

Z navedeno določbo se ureja plačevanje stroškov za zapuščene živali na način, da se podaljšuje rok na 45 dni v breme dosedanjega lastnika ali občine v kolikor ni zagotovila zavetišča. Po preteku navedenega roka stroški oskrbe in namestitve zapuščene živali preidejo stroški na zavetišče, s čimer se spodbuja oddajo zapuščenih živali, ki jih je težje oddati.

K 14. členu

S tem členom se ureja status zapuščenih mačk, ki niso vajene stika s človekom in jih ni mogoče oddati.

K 15. členu

Gre za uskladitev besedila z novim izrazom.

K 16. členu

Gre za uskladitev besedila z novim izrazom.

K 17. členu

S tem členom se določa nadaljevanje dela za obstoječo Etično komisijo, ki nadaljuje delo po določbah spremenjenega zakona. S prehodno določbo se ureja dokončanje že začelih postopkov v zvezi z zapuščenimi živalmi po določbah do sedaj veljavnega zakona.

K 18. členu

S tem členom se določa uveljavitev zakona v petnajstih dneh po objavi v Uradnem listu RS.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. člen

Ta zakon določa odgovornost ljudi za zaščito živali, to je zaščito njihovega življenja, zdravja in dobrobiti; določa pravila za dobro ravnanje z živalmi; določa, kaj se šteje za mučenje živali in katera ravnanja oziroma posegi na živalih so prepovedani; določa pogoje, ki jih je treba za zaščito živali zagotoviti pri reji živali, prevozu, izvajanju določenih posegov in poskusov na živalih, zakolu in usmrtni živali; ureja postopek, pravice in obveznosti v primerih, ko gre za zapuščene živali; določa pogoje za društva, ki na področju zaščite živali delujejo v javnem interesu; ureja nadzorstvo nad izvajanjem tega zakona ter določa kazenske sankcije za kršitelje določb tega zakona.

Ta zakon ureja tudi ravnanje z ribami, divjadjo in lovskimi psi, če ni s predpisi, ki urejajo ribištvo, divjad in lovstvo, urejeno drugače.

Ta zakon vsebinsko povzema naslednji direktivi:

- Direktivo Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti rejnih živali (UL L št. 221 z dne 8. 8. 1998, str. 23), zadnjič spremenjeno z Uredbo Sveta (ES) št. 806/2003 z dne 14. aprila 2003 o prilagoditvi določb glede odborov, ki pomagajo Komisiji pri uresničevanju njenih izvedbenih pooblastil, predvidenih v aktih Sveta, ki se sprejemajo v postopku posvetovanja (UL L št. 122 z dne 16. 5. 2003, str. 1);
- Direktivo 2010/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2010 o zaščiti živali, ki se uporabljajo v znanstvene namene (UL L št. 276 z dne 20. 10. 2010, str. 33; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2010/63/EU).

S tem zakonom se ureja izvajanje naslednjih uredb:

- Uredba Sveta (ES) št. 1/2005 z dne 22. decembra 2004 o zaščiti živali med prevozom in postopki, povezanimi z njim, in o spremembi Direktiv 64/432/EGS in 93/119/ES ter Uredbe (ES) 1255/97 (UL L št. 3 z dne 5. 1. 2005, str. 1);
- Uredba Sveta (ES) št. 1099/2009 z dne 24. septembra 2009 o zaščiti živali pri usmrtni (UL L št. 303 z dne 18. 11. 2009, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1099/2009/ES).

5. člen

V tem zakonu uporabljeni izrazi pomenijo:

1. dobaviteljska organizacija laboratorijskih živali (v nadaljnjem besedilu: dobaviteljska organizacija) je fizična ali pravna oseba razen vzrejne organizacije laboratorijskih živali, ki dobavlja živali z namenom njihove uporabe v poskusih ali v znanstvenoraziskovalnem ali izobraževalnem delu na izoliranih organih, tkivih in truplih v ta namen usmrčenih živali;
2. dovoljenje za poskus je dovoljenje upravnega organa, pristojnega za veterinarstvo, za izvajanje poskusov v okviru projekta;
3. hišne živali so psi, domače mačke, sobne ptice, mali glodavci, terarijske, akvarijske in druge živali, ki so namenjene za družbo, varstvo ali pomoč človeku;
4. javno mesto je javni kraj, kot je opredeljen v zakonu, ki ureja varstvo javnega reda in miru, razen površin, na katerih ni oziroma ni pričakovati večjega števila ljudi;
5. javno zbiranje pomeni organiziran javni shod ali organizirano javno prireditev, kot ju opredeljuje zakon, ki ureja javna zbiranja (npr. razstave, tekmovanja in predstave);

6. laboratorijske živali so poskusne živali, ki se vzrejajo z namenom njihove uporabe v poskusih ali v znanstvenoraziskovalnem ali izobraževalnem delu na izoliranih organih, tkivih in truplih v ta namen usmrčenih živali;
7. motnja v obnašanju je oblika obnašanja, ki glede na pogostnost ali potek odstopa od obnašanja pripadnikov iste vrste živali v razmerah, ki jim dovoljujejo v celoti razviti vrsti značilno obnašanje;
8. načelo 3R je skupek načela zamenjave uporabe poskusnih živali z metodami, ki ne zahtevajo njihove uporabe, načela uporabe čim manjšega števila poskusnih živali in načela izboljšanja pogojev reje in oskrbe poskusnih živali ter izvajanja poskusov;
9. nevaren pes je poleg psa, ki izpolnjuje pogoje za nevarno žival, tudi pes, ki je ugriznil človeka oziroma žival. Za nevarne pse se ne štejejo:
 - službeni policijski ali vojaški psi, katerih ugriz je posledica izvajanja službene dolžnosti;
 - psi, katerih ugriz je posledica nedovoljenega vstopa osebe v objekt ali na ograjeno zemljišče, ki je na vhodu označeno z opozorilnim znakom;
 - psi, katerih ugriz je posledica ravnanja z njimi med veterinarskimi posegi;
 - psi, ki še niso dopolnili devet mesecev starosti in so v tem obdobju ugriznili enkrat, datum skotitve psa pa je bil vnesen v centralni register psov že pred ugrizom;
10. nevarne živali so živali, ki ogrožajo okolico zaradi svoje neobvladljivosti oziroma kažejo napadalno vedenje do človeka;
11. nezdržljive živali pri nastanitvi so živali, ki si lahko medsebojno povzročijo nezaželeno brejost, poškodbe ali smrt;
12. omamljanje živali je kakršenkoli dovoljeni postopek, ki povzroči stanje neobčutljivosti, ki traja, dokler žival ni mrtva, in se ji na ta način prihrani trpljenje, ki se mu je mogoče izogniti;
13. pes pomočnik invalidov je pes, ki je šolan ali je v postopku šolanja za pomoč invalidom in spremlja invalidno osebo ali svojega trenerja;
14. pes vodič slepih je pes, ki je šolan ali je v postopku šolanja za vodenje slepih in spremlja slepo ali slabovidno osebo ali svojega trenerja;
15. poskus na živali pomeni postopek iz Direktive 2010/63/EU in je uporaba poskusne živali v poskusne ali druge znanstvene ali izobraževalne namene, ki lahko živali povzročijo trpljenje, stisko ali trajne poškodbe, enakovredne ali hujše od vboda igle, izvedenega v skladu z dobro veterinarsko prakso;
16. poskusne živali so živali, ki se uporabljajo ali so namenjene za uporabo v poskusu, vključno z larvalnimi oblikami, ki se samostojno prehranjujejo, in fetalnimi oblikami sesalcev od zadnje tretjine normalnega prenatalnega razvoja ter zgodnejše razvojne stopnje živali, če se jih pusti pri življenju po tej razvojni stopnji in bodo zaradi izvedenih poskusov občutile bolečine, trpljenje, stisko ali trajne poškodbe, potem ko dosežejo to razvojno stopnjo. Za poskusne živali se štejejo tudi živi glavonožci, ki se uporabljajo ali so namenjeni za uporabo v poskusu;
17. prevoz živali je postopek, povezan s premeščanjem živali s prevoznim sredstvom, in traja od natovarjanja živali v kraju izvora do raztovarjanja živali v namembnem kraju;
18. pristojna veterinarska organizacija je veterinarska organizacija s koncesijo za cepljenje psov proti steklini v skladu z zakonom, ki ureja veterinarstvo;
19. projekt je program dela, ki ima opredeljen znanstveni cilj in vključuje posamezen poskus, serijo poskusov ali več serij poskusov na živalih;

20. prostoživeče živali so živali prosto živečih živalskih vrst, kot jih določa zakon, ki ureja ohranjanje narave;
21. rejne živali so kopitarji, parkljarji, perutnina, kunci, kožuharji in druge živali, ki se vzrejajo ali redijo za proizvodnjo hrane, volne, kož, krzna ali za druge gospodarske namene;
22. skrbnik živali je pravna ali fizična oseba, ki odgovarja za žival, ne glede na to, ali je njen lastnik ali zanjo le skrbi. Skrbnik zapuščene živali je imetnik zavetišča oziroma občina, če ne zagotovi zavetišča;
23. snemanje pomeni postopek izdelave posnetka v komercialne namene, v katerem vodeno nastopajo živali;
24. tehnoptije so poškodbe ali bolezenske spremembe, ki nastanejo neposredno ali posredno zaradi neustreznega bivališča, opreme ali sistema reje;
25. trpljenje živali so bolečine, strah, poškodbe, pohabljenje, degeneracija, hiranje ali obolevanje ter čezmerno in nepotrebno vznemirjanje, ki jih povzroči človek;
26. ugriz je poškodba živali ali človeka, ki jo povzroči pes z zobmi, pri čemer pride do prekinitve kontinuitete kože ali sluznice;
27. uporabniška organizacija poskusnih živali (v nadaljnjem besedilu: uporabniška organizacija) je fizična ali pravna oseba, ki uporablja živali v poskusih;
28. usmrtitev živali je predpisan postopek odvzema življenja živali;
29. vzrejna organizacija laboratorijskih živali (v nadaljnjem besedilu: vzrejna organizacija) je fizična ali pravna oseba, ki vzreja oziroma redi živali z namenom njihove uporabe v poskusih ali za znanstvenoraziskovalno ali izobraževalno delo na izoliranih organih, tkivih in truplih v ta namen usmrčenih živali;
30. zakol živali je usmrtitev živali za prehrano ljudi. Obredni zakol živali je zakol živali z verskim obredom;
31. zapuščene živali so najdene, oddane ali odvzete hišne živali razen prostoživečih živali;
32. zavetišče je objekt, v katerem se poskrbi za pomoč, oskrbo in namestitev zapuščenih živali;
33. živali so živi vretenčarji razen človeka.

6. člen

Lastnik psa mora zagotoviti, da je pes do dopolnjenega tretjega meseca starosti označen na predpisan način.

Lastnik psa mora v sedmih dneh od pridobitve prijaviti psa pristojni veterinarski organizaciji. Mladiča mora prijaviti najpozneje do dopolnjenega tretjega meseca njegove starosti.

Pristojna veterinarska organizacija mora ob prijavi iz prejšnjega odstavka v centralni register psov, ki se vodi pri upravnem organu, pristojnem za veterinarstvo, vnesti naslednje podatke:

- o psu;
- o izvoru psa, če je ta skoten po 1. januarju 2015;
- osebno ime ali firmo, naslov prebivališča ali sedež, enotno matično številko občana (EMŠO) ali matično številko pravne osebe (MŠ) lastnika psa, oziroma za službene pse podatke o državnem

organu.

Lastnik psa mora javiti:

- pristojni veterinarski organizaciji pogin in spremembo lastništva psa ter evtanazijo psa, če ni izvedena v pristojni veterinarski organizaciji;
- pristojni veterinarski organizaciji ali zavetišču pobeg in odtujitev psa.

Pristojna veterinarska organizacija in zavetišče morata podatke iz prejšnjega odstavka vnesti v centralni register psov.

Če je lastnik psa fizična oseba, se lahko v centralni register psov kot lastnik vpiše le oseba, ki je dopolnila 18 let, pri čemer se starost lastnika ugotavlja z vpogledom v osebni dokument. Če postane lastnik psa oseba, mlajša od 18 let, se v centralni register psov do njene polnoletnosti vpiše njenega zakonitega zastopnika.

Izvor psa se za pse, skotene v Republiki Sloveniji, izkazuje s številko mikročipa ali druge označitve matere psa. Če je pes posvojen iz zavetišča, se kot izvor psa šteje zavetišče. Pri trgovanju, uvozu ali nekomercialnem premiku psa se izvor psa izkazuje s predpisanim dokumentom, ki spremlja žival.

Osebni podatki iz tretjega odstavka tega člena se obdelujejo za vodenje in vzdrževanje centralnega registra psov ter za odločanje po tem zakonu in po zakonu, ki ureja veterinarska merila skladnosti. Upravni organ, pristojen za veterinarstvo, in pristojne veterinarske organizacije pridobijo navedene osebne podatke od lastnikov psov ter za potrebe preverjanja točnosti pridobljenih podatkov tudi iz centralnega registra prebivalstva. Upravni organ, pristojen za veterinarstvo, lahko pridobiva osebne podatke iz tretjega odstavka tega člena iz centralnega registra prebivalstva tudi z neposrednim elektronskim dostopom ali s povezavo med centralnim registrom prebivalstva in centralnim registrom psov in jih lahko vpogleda, prepíše ali izpiše ter nadalje obdeluje v postopkih po tem zakonu in po zakonu, ki ureja veterinarska merila skladnosti.

Upravni organ, pristojen za veterinarstvo, lahko vodi tudi registre za druge vrste hišnih živali, če so podani strokovni razlogi, zaradi katerih morajo biti te živali označene na predpisan način. Za te registre se smiselno uporabljajo določbe prve in tretje alineje tretjega odstavka tega člena ter četrtega, petega, šestega in osmega odstavka tega člena.

Način označitve iz prvega odstavka in podrobnejše podatke o psu iz prve alineje tretjega odstavka tega člena, ki se vodijo v centralnem registru psov, predpiše minister, pristojen za veterinarstvo (v nadaljnjem besedilu: minister).

Poskusi na živalih in delo na izoliranih tkivih, organih in truplih predhodno usmrčenih živali

20.a člen

Vzrejne organizacije, dobaviteljske organizacije in uporabniške organizacije mora pred začetkom opravljanja dejavnosti odobriti upravni organ, pristojen za veterinarstvo.

Organizacije iz prejšnjega odstavka se odobrijo, če izpolnjujejo predpisane pogoje glede prostorov, opreme, tehničnih pripomočkov, izobrazbe in usposobljenosti kadrov, zagotavljanja zdravstvenega varstva poskusnih živali, odstranjevanja živalskih stranskih proizvodov ter strokovne podpore za zaščito, dobrobit poskusnih živali in veterinarsko oskrbo. Upravni organ, pristojen za veterinarstvo, vodi evidenco odobrenih organizacij z naslednjimi podatki: ime in naslov odobrene organizacije, osebno ime strokovnjaka za dobrobit živali, vrste živali, številka in datum odločbe o odobritvi.

Odobrena organizacija mora imenovati komisijo za dobrobit živali, ki osebju svetuje v zvezi z dobrobitjo, nabavo, oskrbo in uporabo živali ter uporabo načela 3R. Nasvete in sprejete odločitve vodi v pisni obliki in jih hrani najmanj 5 let.

Odobrene organizacije morajo zagotavljati ustrezno oskrbo in nastanitev poskusnih živali, predpisano označevanje in identifikacijo poskusnih živali ter vodenje predpisanih evidenc in poročanje

upravnemu organu, pristojnemu za veterinarstvo.

Če se pri izvajanju nadzorstva ugotovi, da odobrena organizacija ne izpolnjuje več predpisanih pogojev iz drugega in tretjega odstavka tega člena oziroma če krši obveznosti iz prejšnjega odstavka, ji uradni veterinar odredi ukrepe in rok za odpravo nepravilnosti. Če ugotovljene nepravilnosti ogrožajo dobrobit poskusnih živali, uradni veterinar organizaciji do odprave nepravilnosti prepove opravljanje dejavnosti iz prvega odstavka tega člena. Če odobrena organizacija v določenem roku ne izvede odrejenih ukrepov, se odobritev odvzame in se organizacijo izbriše iz evidence iz drugega odstavka tega člena.

V času prepovedi opravljanja dejavnosti in v primeru odvzema odobritve mora organizacija iz prvega odstavka tega člena na lastne stroške zagotoviti, da ni ogrožena dobrobit poskusnih živali.

Podrobnejše pogoje za izvajanje tega člena predpiše minister v soglasju z ministri, pristojnimi za znanost, visoko šolstvo in okolje.

21. člen

Poskuse na živalih lahko izvajajo le uporabniške organizacije, ki so odobrene v skladu s prejšnjim členom in imajo dovoljenje za poskus upravnega organa, pristojnega za veterinarstvo.

O vlogi za izdajo dovoljenja za poskus se odloči v skladu z oceno etične komisije iz 23. člena tega zakona o utemeljenosti in obsegu predlaganega poskusa. V dovoljenju se navede uporabniško organizacijo in sedež, osebo, odgovorno za izvajanje projekta v skladu z dovoljenjem za poskus, lokacije, kjer se bo projekt izvajal, pogoje, pod katerimi je dovoljeno izvesti poskus, in morebitno zahtevo za retrospektivno oceno projekta. Dovoljenje se izda za omejen čas glede na namen projekta in najdlje za pet let.

Za večkratne generične projekte, ki jih izvaja ista uporabniška organizacija in se izvajajo za izpolnitev predpisanih zahtev, proizvodnjo ali diagnostične namene po uveljavljenih metodah, se izda skupno dovoljenje za poskus.

Ne glede na zakon, ki ureja splošni upravni postopek, se lahko rok za izdajo dovoljenja za poskus za zapletene ali večdisciplinarne projekte podaljša za petnajst delovnih dni, o čemer upravni organ, pristojen za veterinarstvo, pred iztekom roka obvesti vlagatelja.

Za vsako spremembo projekta, ki bi lahko negativno vplivala na dobrobit živali, je potrebna sprememba ali podaljšanje dovoljenja za poskus, ki se izvede po postopku iz drugega odstavka tega člena.

Dovoljenje za poskus se odvzame, če uporabniška organizacija poskus izvaja v nasprotju z dovoljenjem za poskus in to ogroža dobrobit živali. Če ugotovljene nepravilnosti ne ogrožajo dobrobiti živali, se uporabniški organizaciji odredi ukrepe in rok za odpravo nepravilnosti. Če uporabniška organizacija v odrejenem roku ne odpravi nepravilnosti, se ji dovoljenje za poskus odvzame. Uporabniška organizacija lahko ponovno vloži vlogo za odobritev po treh mesecih od izvršljivosti odločbe o odvzemu odobritve.

Podrobnejšo vsebino ocene iz drugega odstavka tega člena ter pogoje za spremembo, podaljšanje ali odvzem dovoljenja za poskus predpiše minister v soglasju z ministri, pristojnimi za znanost, visoko šolstvo in okolje.

21.a člen

Poskuse na živalih je dovoljeno izvajati le za naslednje namene:

- a) temeljne raziskave;
- b) translacijske ali uporabne raziskave s katerim koli od naslednjih ciljev:
 - odvrščanje, preprečevanje, diagnosticiranje ali zdravljenje bolezni, slabega zdravstvenega

- stanja, drugih bolezenskih sprememb ali njihovih učinkov pri človeku, živalih ali rastlinah,
- ocena, odkrivanje, uravnavanje ali spreminjanje fizioloških stanj pri človeku, živalih ali rastlinah,
 - dobrobit živali in izboljšanje proizvodnih pogojev za živali iz vzreje za kmetijske namene;
- c) razvoj, izdelava ali preskušanje kakovosti, učinkovitosti in varnosti zdravil, živil in krme ter drugih snovi ali izdelkov za doseganje cilja iz prejšnje točke;
- č) zaščita naravnega okolja zaradi varovanja zdravja ali dobrobiti ljudi ali živali;
- d) raziskave, usmerjene v ohranjanje živalskih vrst;
- e) visokošolsko izobraževanje v skladu z 22. členom tega zakona ter usposabljanje za pridobitev, ohranjanje ali izboljšanje strokovnega poklicnega znanja;
- f) sodnomedicinske raziskave.

Za poskus na živali se ne štejejo neeksperimentalne kmetijske prakse, neeksperimentalne klinične veterinarske prakse, veterinarska klinična preskušanja, potrebna za izdajo dovoljenja za promet z zdravilom za uporabo v veterinarski medicini, prakse, ki se izvajajo za namene priznane reje živali, in prakse, ki se izvajajo predvsem za namene identifikacije živali.

Za izdajo dovoljenja za poskus mora poskus izpolnjevati naslednje splošne pogoje:

- izvaja se v okviru projekta;
- izvaja se znotraj uporabniške organizacije, razen če upravni organ, pristojen za veterinarstvo, dovoli odstopanje na podlagi znanstvene utemeljitve;
- izvaja se pod splošno ali lokalno anestezijo poskusnih živali, razen če je to neprimerno glede na namen poskusa in se uporablja analgezija ali druga ustrezna metoda za zagotovitev, da sta trpljenje in stiska poskusnih živali čim manjši;
- izvaja se na laboratorijskih živalih, ki izvirajo iz vzrejne organizacije, razen če upravni organ, pristojen za veterinarstvo, dovoli odstopanje na podlagi znanstvene utemeljitve;
- upošteva se načelo 3R;
- za izvajanje poskusa, oskrbo poskusnih živali ter usmrnitev poskusnih živali je na kraju samem na voljo dovolj osebja, ki je ustrezno izobraženo in usposobljeno;
- uporabniška organizacija zagotovi ustrezne naprave in opremo za učinkovito in nemoteno izvajanje poskusov.

Poskus na živali ni dovoljen:

- če povzroča hudo trpljenje ali stisko, ki sta dolgotrajna in ju ni mogoče olajšati;
- če se v Evropski uniji priznava druga metoda ali preskusna strategija, ki ne zahteva uporabe živih živali;
- za preskušanje bojnih sredstev, kozmetičnih preparatov, tobačnih ali alkoholnih izdelkov;
- brez anestezije, če se uporabljajo sredstva za hromljenje mišic.

Na živalih ogroženih vrst, na primatih, razen človeka, na živalih, odvzetih iz naravnega okolja, in na zapuščenih živalih se poskusi lahko izvajajo le v skladu s predpisanimi pogoji.

Uporabniške organizacije morajo pri načrtovanju projektov upoštevati podatke iz drugih držav članic Evropske unije, pridobljene s poskusi, izvedenimi v skladu s predpisi Unije. Podvajanje tovrstnih poskusov se dovoli le izjemoma, če je to potrebno za zaščito javnega zdravja, varnosti ali okolja. Podvajanje se ne dovoli, če poskusna metoda ali strategija dokazano ne prinaša novih spoznanj.

Uporabniška organizacija mora:

- poskuse izvajati v skladu z dovoljenjem za poskus;
- zagotoviti, da se poskusno žival po končanem poskusu ustrezno zdravi ali usmrti, če je to potrebno zaradi dobrobiti živali;
- v največji mogoči meri preprečiti pogin poskusne živali kot končni rezultat poskusa na živali in ga nadomestiti s predčasno usmrtno poskusne živali;
- zagotoviti, da se poskusna žival, ki je že bila uporabljena v enem ali več poskusih, uporabi v novem poskusu le ob upoštevanju predpisanih pogojev, zlasti glede težavnosti preteklih in novega poskusa ter zdravstvenega stanja poskusne živali.

Upravni organ, pristojen za veterinarstvo, na spletni strani objavi netehnične povzetke izvedenih projektov ob upoštevanju varovanja intelektualne lastnine in zaupnih podatkov.

Izvajanje poskusov na živalih brez dovoljenja iz 21. člena ali v nasprotju s sedmim odstavkom tega člena, ki je storjeno naklepno, se šteje za mučenje živali.

22. člen

Prepovedani so poskusi na živalih z razvitim živčnim sistemom za zaznavanje bolečin v izobraževalne namene.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka lahko upravni organ, pristojen za veterinarstvo, z odločbo v upravnem postopku dovoli poskuse iz prejšnjega odstavka, če se izvajajo v visokošolskih zavodih po predpisih, ki urejajo visoko šolstvo, ali raziskovalnih organizacijah po predpisih, ki urejajo raziskovalno dejavnost (v nadaljnjem besedilu: izvajalec), in so nujni za pridobitev znanj, ki jih pri svojem delu potrebujejo zdravniki pri posegih na ljudeh ali veterinarji pri posegih na živalih, in če ciljev poskusov ni mogoče doseči s pomočjo drugih učnih pripomočkov (film, slika, modeli, preparati ipd.).

23. člen

Minister v soglasju z ministri, pristojnimi za znanost, visoko šolstvo in okolje, ustanovi etično komisijo za poskuse na živalih.

Naloge etične komisije so:

- izdajanje ocene iz drugega odstavka 21. člena tega zakona o utemeljenosti in obsegu predlaganega poskusa;
- izdajanje mnenja iz drugega odstavka 22.a člena tega zakona o znanstveni utemeljenosti odstopa od uporabe laboratorijskih živali za delo na izoliranih organih, tkivih in truplih;
- sprejemanje načelnih mnenj v zadevah, povezanih s pridobivanjem, vzrejo, nastanitvijo, oskrbo in uporabo živali v poskusih, za katere je bilo izdano dovoljenje, ter zagotavljanje izmenjave najboljših praks;
- izmenjava podatkov o delovanju komisij za dobrobit živali pri organizacijah iz 20.a člena tega zakona in ocenah poskusov ter dobrih praksah v zvezi s poskusi na živalih znotraj Evropske unije;
- druge naloge v zvezi s poskusi na živalih in delu na izoliranih organih, tkivih in truplih živali na

zahtevo upravnega organa, pristojnega za veterinarstvo.

Stroške priprave ocene iz prve alineje prejšnjega odstavka in mnenja iz druge alineje prejšnjega odstavka nosi predlagatelj.

Člani etične komisije za poskuse na živalih so upravičeni do nadomestila, ki ga določi minister v skladu s predpisi.

Sredstva za izplačilo nadomestil iz prejšnjega odstavka zagotovi ministrstvo, pristojno za veterinarstvo.

24. člen

Postopek za izdajo dovoljenja za poskuse na živalih, higiensko-tehnični, organizacijski in kadrovske pogoji, nega in oskrba ter veterinarska oskrba teh živali, evidenca in poročanje o poskusih na živalih, o posegih in terapiji v izobraževalne namene morajo biti v skladu s predpisanimi pogoji.

Upravni organ, pristojen za veterinarstvo, vodi na podlagi prejetih vlog za dovoljenja in letnih poročil izvajalcev poskusov statistično evidenco. Sklepni statistični podatki o številu in vrstah uporabljenih živali ter vrsti poskusov na njih so javni. Dokumentacija o poskusih se mora hraniti najmanj pet let.

26. člen

Usmrtitev živali je dovoljena, če:

1. je takšen ukrep odrejen zaradi diagnostičnih preiskav ali preprečevanja ter zatiranja določenih bolezni živali in zoonoz;
2. je iz drugih zdravstvenih razlogov prepovedan zakol bolne ali poškodovane živali;
3. je žival po veterinarski presoji v agoniji, neozdravljivo bolna ali ima poškodbe večje stopnje in ji bolezen oziroma poškodba povzroča trpljenje;
4. je žival dosegla tako starost, da ji odpovedujejo osnovne življenjske funkcije;
5. je to potrebno zaradi ohranjanja naravnega ravnovesja v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave;
6. je izvedena zaradi deratizacije škodljivih glodavcev;
7. gre za nevarno žival ali nevarnega psa in nevarnosti ni mogoče drugače preprečiti;
8. gre za žival, ki povzroča občutno škodo in tega ni mogoče drugače preprečiti;
9. gre za nevarnega psa, s katerim ni bilo opravljeno predpisano šolanje iz 26.c člena tega zakona ali to šolanje ni bilo uspešno opravljeno;
10. uradni veterinar na podlagi prijave lastnika psa ugotovi, da je pes neobvladljiv in kaže ponavljajoče znake napadalnega vedenja do ljudi, prijavitelj pa to verjetno izkaže;
11. tako odredi uradni veterinar zaradi zaščite ljudi oziroma živali;
12. je izvedena zaradi pridobivanja kož ali krzna;
13. rejna žival ni primerna za nadaljnjo rejo in ni namenjena za zakol;
14. je vzrejena ali rejena v poskusne namene, vendar zaradi narave poskusa ni primerna za uporabo v tem ali nadaljnjih poskusih in se zato šteje kot odvečna laboratorijska žival, ali če je

- tak ukrep potreben zaradi zaščite dobrobiti poskusnih živali;
15. je izvedena zaradi zakola živali;
 16. je izvedena v skladu s predpisi, ki urejajo lovstvo in ribištvo;
 17. je izvedena zaradi odstranjevanja odvečnih enodnevnih piščancev in zarodkov v jajcih;
 18. je potrebna za znanstvenoraziskovalno ali izobraževalno delo na izoliranih organih, tkivih in truplih v ta namen usmrčenih živali;
 19. je v skladu z izdanim dovoljenjem za poskus iz 21. člena tega zakona;
 20. je izvedena za potrebe naravoslovnih muzejev;
 21. je izvedena v skladu s 26.b členom tega zakona;
 22. je izvedena v skladu z 31. členom tega zakona.

Usmrtitev živali, ki se redijo ali gojijo za proizvodnjo volne, kože, krzna ali drugih proizvodov, ter usmrtitev živali za namen depopulacije se izvede v skladu z Uredbo 1099/2009/ES.

Usmrtitev živali, ki ni urejena z Uredbo 1099/2009/ES, se izvede po postopkih, po katerih je žival usmrčena v trenutku, oziroma z ustrezno predhodno omamo.

Usmrtitev živali, ki je naklepno storjena v nasprotju s prvim odstavkom tega člena se šteje za nepotrebno usmrtitev iz 4. člena tega zakona, če pa je usmrtitev naklepno izvedena v nasprotju z drugim ali tretjim odstavkom tega člena, se šteje za neprimerno usmrtitev iz 4. člena tega zakona.

31. člen

Vse stroške v zvezi z zapuščeno živaljo plača dosedanji skrbnik živali, če ni s predpisi določeno drugače. Če skrbnik živali ni znan oziroma, če lastnika živali ni mogoče ugotoviti, krije stroške imetnik zavetišča oziroma občina, kjer je žival najdena, če ni zagotovila zavetišča.

Zapuščeno žival se namesti v zavetišče na območju občine, kjer je bila najdena, oziroma v zavetišče, s katerim ima ta občina sklenjeno pogodbo.

Če je občina zagotovila predpisano število mest za zapuščene živali, vendar zavetišče zapuščenih živali ne more sprejeti, uradni veterinar odredi namestitev živali v drugo najbližje zavetišče na stroške zavetišča, ki živali ne more sprejeti.

Imetnik zavetišča, ki žival odda, lahko zaračuna novemu skrbniku pavšalni znesek za materialne stroške oskrbe živali v skladu s cenikom, ki ga potrdi svet zavetišča.

Če zapuščene živali ni možno oddati, se lahko po 30 dneh od dneva, ko je bila nameščena v zavetišče, usmrti.

Če se z oddajo oziroma prodajo zapuščenih živali ukvarja društvo, mora glede namestitve in oskrbe živali izpolnjevati pogoje, ki so predpisani za zavetišča.

41. člen

Minister izda v soglasju z ministrom, pristojnim za znanost in tehnologijo, in ministrom, pristojnim za okolje in prostor, predpis o natančnejših pogojih za izdajo dovoljenj za opravljanje poskusov na živalih, postopku, dokumentaciji, evidenci, poročilih in o etični komisiji, ter o obveznostih strokovne osebe za zaščito živali, kadrovskih in drugih pogojih za izvajanje poskusov ter postopku z živalmi po končanem poskusu.

43. člen

Pri inšpekcijskem nadzorstvu ima pristojni inšpektor, poleg pravic in dolžnosti, ki jih ima po drugih predpisih, še te pravice in dolžnosti:

- ugotoviti identiteto skrbnika živali v primeru suma kršitve določb tega zakona ter kršitev po potrebi tudi fotografirati oziroma posneti, in pravico brez predhodnega obvestila ter brez dovoljenja pravne in fizične osebe vstopiti v poslovne ali proizvodne prostore, ter vozila, kjer se nahajajo živali ali obstaja sum, da se nahajajo. Če mora inšpektor pri opravljanju nadzorstva pregledati stanovanjske prostore, pa pravna ali fizična oseba temu nasprotuje ali ni dosegljiva, si mora za pregled teh prostorov pridobiti odredbo pristojnega sodišča;
- opravljati redne preglede vseh objektov, kjer se redi, goji ali se opravlja promet z živalmi, prireditve, razstave in trgovine z živalmi ter zavetišč in hotelov za živali;
- začasno ali trajno odvzeti žival in prepovedati stike dosedanjemu skrbniku živali, če je to potrebno za zaščito živali v primeru kršitve določb tega zakona. Za začasno odvzete rejne živali uradni veterinar odredi oskrbo na domu skrbnika živali, če pa to ni možno, se živali trajno odvzamejo in prodajo ali usmrtijo. Iz kupnine od prodane živali se pokrijejo stroški postopka, morebitna razlika pa se izplača skrbniku živali. Za odvzete hišne živali, razen za živali prosto živečih vrst, uradni veterinar odredi namestitve v zavetišče, ki lahko žival takoj odda primernemu skrbniku oziroma ravna v skladu z 31. členom tega zakona. Za začasno ali trajno odvzete živali prosto živečih vrst uradni veterinar odredi začasno oskrbo v zatočišču za živali prosto živečih vrst v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave. Če je bila žival oddana novemu skrbniku, je v primeru pravnomočno odpravljene odločbe o odvzemu živali dosedanji skrbnik živali upravičen do odškodnine, ki jo uveljavlja pred pristojnim sodiščem;
- odrediti odpravo nepravilnosti pri izvajanju tega zakona;
- odrediti usmrtitev ali zakol živali na stroške skrbnika, če gre po mnenju veterinarja za neodpravljljive bolečine ali poškodbe, ali če gre za nevarno žival, ali če gre za nevarnega psa, s katerim ni bilo opravljeno predpisano šolanje iz 26.c člena tega zakona ali to šolanje ni bilo uspešno opravljeno;
- prepovedati rejo določene vrste živali in uporabo proizvodnih ali poslovnih prostorov, če ugotovi, da je skrbnik ponovno kršil obveznosti iz tega zakona in s tem povzročal živali bolečine in trpljenje;
- prepovedati natovarjanje in prevoz živali, če niso izpolnjeni predpisani pogoji;
- prepovedati izvajanje posegov, ki niso dovoljeni oziroma se izvajajo v nasprotju z določbami tega zakona;
- odrediti ustavitev poskusov oziroma prepovedati izvajanje poskusov na živalih, ki se izvajajo v nasprotju z določbami tega zakona ali če pomanjkljivosti niso odpravljene v določenem roku;
- prepovedati zakol živali, če ni zagotovljeno predpisano omamljanje in zakol živali;
- prepovedati opravljanje dejavnosti imetniku zavetišča, če ne izpolnjuje več predpisanih pogojev;
- odrediti plačilo stroškov v zvezi z zapuščeno živaljo skrbniku ali zavetišču oziroma občini, če ni zagotovila zavetišča;
- odrediti zavetišču namestitvev in oskrbo psa, ki ogroža okolico, če skrbnik ne odvrne splošne nevarnosti ali ni znan ali dosegljiv;
- odrediti zavetišču ulov, prevoz, namestitvev in oskrbo zapuščene živali;
- prepovedati uporabo živali na javnem zbiranju ali snemanju zaradi zaščite dobrobiti živali.

45. člen

Z globo od 2.400 do 84.000 eurov se kaznuje pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki:

1. kot skrbnik ali prevoznik živali ne zagotovi fizičnega varstva nevarne živali (prvi odstavek 12. člena);
2. kot skrbnik ne zagotovi fizičnega varstva nevarnega psa v skladu z drugim odstavkom 12. člena tega zakona;
3. na javno mesto oziroma v sredstva javnega prevoza ne pusti psa vodiča slepih oziroma psa pomočnika invalidov skupaj z njegovim skrbnikom (prvi odstavek 13. člena);
4. stori katero od ravnanj iz prve do enaindvajsete alinee prvega odstavka 15. člena tega zakona;
5. redi ali lovi živali zgolj zaradi pridobivanja kožuhov, kož ali perja (dvaindvajseta alineja 15.

člena zakona);

6. neustrezno prevaža živali (prvi odstavek 17. člena);
7. opravi boleč poseg na vretenčarju brez anestezije (prvi odstavek 19. člena);
8. ravna v nasprotju z drugim odstavkom 20. člena tega zakona;
9. brez odobritve opravlja dejavnosti vzrejne, dobaviteljske ali uporabniške organizacije (prvi odstavek 20.a člena);
10. ravna v nasprotju s četrnim ali šestim odstavkom 20.a člena tega zakona;
11. izvaja poskus na živali brez dovoljenja iz prvega odstavka 21. člena tega zakona;
12. izvaja poskus na živali v nasprotju s sedmim odstavkom 21.a člena tega zakona;
13. izvaja poskus v izobraževalne namene v nasprotju s prvim odstavkom 22. člena tega zakona;
14. ravna v nasprotju z drugim ali tretjim odstavkom 25. člena tega zakona;
15. usmrti žival v nasprotju s prvim ali tretjim odstavkom 26. člena tega zakona;
16. opravlja dejavnost zavetišča, ne da bi za to izpolnjeval predpisane pogoje (tretji odstavek 27. člena);
17. ravna v nasprotju s prvim ali tretjim odstavkom 28. člena tega zakona;
18. ravna v nasprotju s šestim odstavkom 31. člena tega zakona.

Z globo od 1.600 do 4.100 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika.

Z globo od 800 do 1.200 eurov se kaznuje posameznik, ki stori prekršek iz prvega odstavka tega člena, ali ki podatke iz centralnega registra psov obdeluje v nasprotju s petim odstavkom 28. člena tega zakona.

V. PRILOGE

- osnutek Pravilnika o pogojih za izvajanje postopkov na živalih

VSEBINA, OPISANA PO VSEBINSKIH SKLOPIH:

OSNUTEK PRAVILNIKA

Na podlagi drugega in šestega odstavka 74. člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05-UPB4, 126/07-ZUP-E, 48/09, 8/10-ZUP-G, 8/12-ZVRS-F in 21/12) za izvrševanje 20.a, 21., 22.a, 23. in 41. člena Zakona o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 38/13 – uradno prečiščeno besedilo) izdaja minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v soglasju z ministrico za izobraževanje, znanost in šport ter ministrico za okolje in prostor

PRAVILNIK o pogojih za izvajanje postopkov na živalih

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

(1) Ta pravilnik določa ukrepe za zaščito živali, ki se uporabljajo v znanstvene ali izobraževalne namene, v skladu z Direktivo 2010/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. septembra 2010 o zaščiti živali, ki se uporabljajo v znanstvene namene (UL L št. 276 z dne 20. 10. 2010, str. 33) (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2010/63/EU). V pravilniku so zajeta podrobnejša pravila o:

- zamenjavi in zmanjšanju uporabe živali v postopkih ter izboljšanju vzreje, nastanitve, oskrbe in uporabe živali, ki se jih uporablja v postopkih,
- izvoru, vzreji, označevanju, oskrbi, nastanitvi in usmrčitvi živali,
- delovanju vzrejnih, dobaviteljskih in uporabniških organizacij ter
- ocenjevanju in odobritvi projektov, ki zajemajo uporabo živali v postopkih.

(2) Ta pravilnik določa tudi pogoje za izvajanje znanstvenoraziskovalnega in izobraževalnega dela na izoliranih organih, tkivih in truplih v ta namen usmrčenih živali.

(3) Ta pravilnik se uporablja, kadar se živali uporabljajo ali so namenjene uporabi v postopkih in kadar se živali vzrejajo z namenom, da se njihova tkiva ali organi uporabijo v znanstvene ali izobraževalne namene, ter dokler živali niso usmrčene, vrnjene na izvorno mesto, v rejo ali primerno naravno okolje.

(4) Odstranitev bolečin, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb z uspešno uporabo anestezije, analgezije ali drugih metod ne izključuje uporabe živali v postopkih s področja uporabe tega pravilnika.

(5) V zvezi s postopki na živalih je priporočeno upoštevati Priporočilo Komisije z dne 18. julija 2007 o smernicah za bivališča in oskrbo živali, ki se uporabljajo za poskusne in druge znanstvene namene (UL L št. 197 z dne 30. 7. 2007, str. 1), ki je dostopno na spletni strani Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljnjem besedilu: Uprava).

2. člen (strožji nacionalni ukrepi)

Ne glede na strožje določbe tega pravilnika sta dovoljena:

- nakup ali uporaba živali, ki so rejene ali gojene v drugi državi članici po pogojih iz Direktive 2010/63/EU;
- dajanje na trg proizvodov, ki so v skladu z Direktivo 2010/63/EU proizvedeni s pomočjo uporabe živali iz prejšnje alineje.

3. člen (pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo naslednji pomen:

- (a) **bistvena biomedicinska raziskava** je temeljna, uporabna ali translacijska raziskava, namenjena pridobivanju znanja na področju medicine s ciljem odvratanja, preprečevanja, diagnosticiranja ali zdravljenja bolezni, splošne oslabeledosti ali drugih bolezenskih sprememb ali njihovih učinkov pri človeku, živalih ali rastlinah;
- (b) **postopek** pomeni kakršno koli invazivno ali neinvazivno uporabo živali v poskusne ali druge znanstvene namene, z znanim ali neznanim izidom, ali v izobraževalne namene, ki lahko živali povzroči določeno stopnjo bolečine, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb, enakovredno ali hujšo od vboda igle, izvedenega v skladu z dobro veterinarsko prakso. To vključuje kakršno koli ravnanje, ki namenoma povzroči ali po vsej verjetnosti lahko povzroči rojstvo ali izvalitev živali ali ustvari in ohranja pri življenju gensko spremenjene linije živali v katerem koli od takšnih stanj, vendar izključuje usmrnitev živali samo zaradi uporabe njihovih organov ali tkiv;
- (c) **ustanova** pomeni objekt, zgradbo, skupino zgradb ali prostore in lahko vključuje prostor, ki ni popolnoma ograjen ali pokrit, ter premične objekte;
- (č) za potrebe tega pravilnika **primati** pomenijo primate razen človeka;
- (d) **zaprta vzrejna kolonija** je kolonija, v kateri se živali vzrejajo samo znotraj kolonije ali se pridobivajo iz drugih kolonij, vendar ne iz naravnega okolja, in v kateri se živali gojijo na način, ki zagotavlja njihovo privajenost na stik s človekom.

4. člen (načelo zamenjave, zmanjšanja in izboljšanja)

- (1) Kadar je to mogoče, je treba namesto postopka uporabiti znanstveno zadovoljivo metodo ali preskusno strategijo, ki ne zahteva uporabe živih živali.
- (2) Število živali, uporabljenih v projektih, je treba zmanjšati na minimum, pri čemer ne smejo biti ogroženi cilji projekta.
- (3) Morebitne bolečine, trpljenje, stiske ali trajne poškodbe, povzročene živalim, je treba odstraniti ali zmanjšati na minimum.

II. ŽIVALI V POSTOPKIH

5. člen (živali v postopkih)

(1) V postopkih se lahko uporabljajo živali naslednjih vrst, če so bile vzrejene ali gojene oziroma skotene in rejene kot laboratorijske živali:

- miš (*Mus musculus*);
- podgana (*Rattus norvegicus*);
- morski prašiček (*Cavia porcellus*);
- sirski (zlati) hrček (*Mesocricetus auratus*);
- kitajski hrček (*Cricetulus griseus*);
- mongolska puščavska podgana (mongolski skakač) (*Meriones unguiculatus*);
- kunec (*Oryctolagus cuniculus*);
- pes (*Canis familiaris*);
- mačka (*Felis catus*);
- vse vrste primatov;
- žaba (*Xenopus laevis*, *tropicalis*), *Rana* (*temporaria*, *pipiens*));
- cebrica (*Danio rerio*).

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se lahko za izvajanje postopkov na rejnih ali drugače vzrejenih živalih izda dovoljenje za projekt na podlagi znanstvene utemeljitve in ocene etične komisije za

postopke na živalih (v nadaljnjem besedilu: etična komisija).

(3) Od datumov, določenih v Prilogi 9, ki je sestavni del tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: Priloga 9), se lahko primati iz omenjene priloge uporabljajo v postopkih le, kadar so potomci primatov, vzrejenih v ujetništvu, ali gre za živali iz zaprtih vzrejnih kolonij.

6. člen (ogrožene vrste živali)

(1) Ogrožene vrste živali iz Priloge A Uredbe Sveta (ES) št. 338/97 z dne 9. decembra 1996 o varstvu prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi (UL L št. 61 z dne 3. 3. 1997, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) št. 709/2010 z dne 22. julija 2010 (UL L št. 1 z dne 12. 8. 2010, str. 1), ki ne spadajo na področje uporabe prve točke 7. člena omenjene Uredbe, se lahko uporabljajo le v postopkih, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

(a) ima postopek enega od namenov:

– translacijske ali uporabne raziskave, katerih cilj je odvrčanje, preprečevanje, diagnosticiranje ali zdravljenje bolezni, slabega zdravstvenega stanja, drugih bolezenskih sprememb ali njihovih učinkov pri človeku, živalih ali rastlinah,

– raziskave, usmerjene v ohranjanje živalskih vrst, in

(b) obstaja znanstvena utemeljitev, da namena postopka ni mogoče doseči z uporabo druge živalske vrste.

(2) Določbe prejšnjega odstavka se ne uporabljajo za nobeno vrsto primatov.

7. člen (primati)

(1) Primati se v postopkih ne uporabljajo, razen če gre za postopke, ki se izvajajo za namene, določene v točkah a), prvi alineji točke b), točkah c) in d) 21.a člena Zakona o zaščiti živali, ter obstaja znanstvena utemeljitev, da namena postopka ni mogoče doseči z uporabo druge živalske vrste.

(2) Če gre za ogrožene vrste primatov iz Priloge A k Uredbi (ES) št. 338/97, se lahko uporabijo le v postopkih, ki se izvajajo za namene, določene v prvi alineji točke b) ali točki c) Zakona o zaščiti živali, in se izvajajo za odvrčanje, preprečevanje, diagnosticiranje ali zdravljenje stanj splošne oslabelosti ali potencialno življenje ogrožajočih kliničnih stanj pri človeku ali za namene v točki d) zakona.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se človeku podobne opice (na primer šimpanzi, gorile, orangutani, giboni) v postopkih ne uporabljajo.

8. člen (prostoživeče živali)

(1) Prostoživeče živali se v postopkih ne uporabljajo.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se lahko za izvajanje postopkov na prostoživečih živalih izda dovoljenje za projekt na podlagi:

– znanstvene utemeljitve, da namena postopka ni mogoče doseči z uporabo laboratorijske živali,

– dovoljenja za odvzem živali iz narave in uporabo živali v znanstvenoraziskovalne namene v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo narave, in

– ocene etične komisije iz 22. člena tega pravilnika.

(3) Ulov živali se izvede v skladu z določili točke 3.2 Priloge 2, ki je kot priloga sestavni del tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: Priloga 2).

(4) Na podlagi znanstvene utemeljitve lahko uradni veterinar dovoli odstopanje od zahteve, da je treba storiti vse potrebno, da se čim bolj zmanjša trpljenje živali (tretja alineja točke 3.2. Priloge 2).

9. člen (zapuščene živali)

Zapuščene hišne in rejne živali se v postopkih ne uporabljajo.

10. člen (podatki o psih, mačkah ter primatih in označitev živali)

(1) Vzrejna organizacija ob rojstvu ali takoj, ko je to mogoče, za vsakega psa, mačko in primata vzpostavi identifikacijsko knjižico, v katero vpiše podatke o identiteti živali, kraju in datumu rojstva ter ali je žival vzrejena za uporabo v postopkih. V to knjižico se vpisujejo podatki o reprodukciji, veterinarski oskrbi in socialnih podrobnostih posamezne živali ter o projektih, v katerih je bila uporabljena. Identifikacijska knjižica spremlja žival, dokler se uporablja v postopkih. Če se na koncu postopka žival vrača v rejo ali odda v posvojitev kot hišna žival, jo mora spremljati dokumentacija s podatki o veterinarski oskrbi in socialnih podrobnostih iz njene identifikacijske knjižice. Organizacije morajo hraniti podatke vsaj še pet let po smrti živali ali njeni vrnitvi v rejo ali oddajo v posvojitev kot hišne živali in morajo biti na vpogled uradnemu veterinarju na njegovo zahtevo.

(2) Če so živali v postopkih psi, mačke in primati, morajo biti pred odstavitvijo od matere individualno in trajno označeni, psi in mačke v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo hišnih živali ter nekomercialne premike hišnih živali znotraj držav Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU), primati pa v skladu s predpisi, ki urejajo označevanje živali prostoživečih vrst v ujetništvu. Če označitev živali pred odstavitvijo ni mogoča, pa se žival prestavi v drugo organizacijo, mora organizacija, ki tako žival sprejme, do označitve živali vzdrževati popolno dokumentacijo o živali, zlasti o njeni materi, in žival najpozneje v treh delovnih dneh označiti.

(3) Če so živali v postopkih rejne živali, morajo biti označene v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo rejnih živali.

(4) Če so živali v postopkih prostoživeče živali, morajo biti označene v skladu s predpisi, ki urejajo označevanje živali prostoživečih vrst v ujetništvu.

(5) Druge živali v postopkih se individualno označijo na čim manj boleč način ali pa se označijo kletke s podatki o identiteti in izvoru živali ter namenu nastanitve.

(6) Pri premikih živali v postopkih iz ene organizacije v drugo znotraj države mora živali spremljati spremni dokument za živali v postopkih na obrazcu A iz Priloge 1, ki je sestavni del tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: Priloga 1).

III. VZREJNE, DOBAVITELJSKE IN UPORABNIŠKE ORGANIZACIJE

11. člen (splošni pogoji)

(1) Vzrejna organizacija mora izpolnjevati naslednje pogoje:

1. minimalne standarde nastanitve in oskrbe živali iz Priloge 2, ki je sestavni del tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: Priloga 2);
2. ima osebje, ki izpolnjuje kadrovske pogoje iz 12. člena tega pravilnika;
3. ima Komisijo za dobrobit živali iz 19. člena tega pravilnika;
4. ima zagotovljeno varovanje zdravja živali iz 11. člena tega pravilnika;
5. ima zagotovljeno odstranjevanje živalskih trupel v skladu s predpisi, ki urejajo pogoje in način odstranjevanja živalskih stranskih proizvodov (v nadaljnjem besedilu: ŽSP);
6. ima zagotovljen prevoz živali v skladu z zakonom, ki ureja zaščito živali;
7. ima v primeru vzreje primatov v pisni obliki vzpostavljen načrt za povečanje deleža živali, ki so potomci primatov, vzrejenih v ujetništvu.

(2) Dobaviteljska organizacija mora izpolnjevati naslednje pogoje:

1. minimalne standarde nastanitve in oskrbe živali iz Priloge 2, če ima živali nastanjene več kot en dan;

2. ima osebje, ki izpolnjuje kadrovske pogoje iz 12. člena tega pravilnika;
 3. ima Komisijo za dobrobit živali iz 19. člena tega pravilnika;
 4. ima zagotovljeno varovanje zdravja živali iz 11. člena tega pravilnika;
 5. ima zagotovljeno odstranjevanje živalskih trupel v skladu s predpisi, ki urejajo pogoje in način odstranjevanja ŽSP;
 6. ima zagotovljen prevoz živali v skladu z zakonom, ki ureja zaščito živali.
- (3) Uporabniška organizacija mora izpolnjevati naslednje pogoje:
1. minimalne standarde nastanitve in oskrbe živali iz Priloge 2;
 2. ima osebje, ki izpolnjuje kadrovske pogoje iz 12. člena tega pravilnika;
 3. ima Komisijo za dobrobit živali iz 19. člena tega pravilnika;
 4. ima zagotovljeno varovanje zdravja živali iz 11. člena tega pravilnika;
 5. ima zagotovljeno odstranjevanje živalskih trupel v skladu s predpisi, ki urejajo pogoje in način odstranjevanja ŽSP;
 6. ima zagotovljen prevoz živali v skladu z zakonom, ki ureja zaščito živali;
 7. glede na vrsto izvajanja postopkov zagotavlja takšne naprave in opremo za izvajanje postopkov na živalih, katerih oblika, zgradba in metode delovanja zagotavljajo učinkovito izvajanje postopkov s ciljem pridobiti zanesljive rezultate ob uporabi najmanjšega števila živali in povzročanju najnižje stopnje bolečin, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb.

12. člen **(oskrba in nastanitev živali)**

- (1) Vzrejne, dobaviteljske in uporabniške organizacije (v nadaljnjem besedilu: organizacije) morajo v zvezi z oskrbo in nastanitvijo živali zagotoviti, da:
- imajo živali glede na vrsto ustrezno nastanitev in okolje, ki jim omogoča, da lahko zadovoljujejo svoje fiziološke in etološke potrebe;
 - imajo živali zagotovljeno krmo, vodo in oskrbo, ki je primerna njihovemu zdravju in optimalnemu počutju;
 - pogoje okolja dnevno preverja oskrbovalec živali ali druga v ta namen določena oseba, ki v primeru ugotovljenih nepravilnosti o tem čim prej obvesti strokovnjaka za dobrobit živali oziroma vodjo projekta, ki mora ukrepati tako, da se kakršna koli hiba ali bolečine, trpljenje, stiska ali trajne poškodbe, ki se jim je mogoče izogniti, nemudoma odpravijo.
- (2) Minimalni standardi nastanitve in oskrbe živali so določeni v Prilogi 2.

13. člen **(zdravje živali)**

- (1) Organizacije morajo zagotavljati varovanje zdravja živali prek imenovanega veterinarja na podlagi pisnega dogovora o sodelovanju z veterinarsko organizacijo.
- (2) Vzrejne organizacije morajo zagotavljati redno kontrolo zdravja živali v skladu z zakonom, ki ureja veterinarstvo, in zakonom, ki ureja veterinarska merila skladnosti.
- (3) Vzrejne organizacije morajo imeti glede nadzora zdravja živali:
- vnaprej pripravljen letni načrt spremljanja nadzora nad boleznimi živali in zoonozami glede na vrsto živali, ki je pripravljen v sodelovanju z imenovanim veterinarjem;
 - zagotovljeno klinično, laboratorijsko in patomorfološko diagnostiko ter
 - opravljena preventivna cepljenja in diagnostične preiskave v skladu s predpisanimi preventivnimi ukrepi.
- (4) Za dokazovanje odsotnosti bolezni mora biti odvzet reprezentativni vzorec. Vzorec je reprezentativen, če so rezultati preiskave na vzorcu enaki, kot bi bili rezultati preiskave na celotni populaciji. Velikost posameznega vzorca je treba prilagoditi velikosti trenutne populacije živali.
- (5) V primeru pozitivnih rezultatov je treba glede na bolezen opraviti ustrezno zdravljenje in izvesti preventivne ukrepe ter po izvedenih ukrepih opraviti vnovično kontrolo zdravja živali v skladu s predpisi, ki urejajo bolezni živali. K ukrepom spada tudi prepoved prometa z živalmi, razkuževanje

prostorov in opreme ter odstranjevanje živalskih trupel, iztrebkov in nastila v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z ŽSP.

(6) V organizacijah je treba voditi evidence o rezultatih krvnih preiskav in drugih diagnostičnih postopkih, primerih bolezni in uporabljenem zdravljenju, patomorfoloških rezultatih pregledov živali, ki so poginile v organizaciji, vključno z mrtvorojenimi živalmi ter opažanjih v času izolacije ali karantene živali.

(7) Dokazila o izvedenih preiskavah in potrebnih ukrepih morajo biti na vpogled uradnemu veterinarju na njegovo zahtevo.

14. člen (kadrovski pogoji)

(1) Organizacije morajo na kraju samem imeti osebe, ki so pred opravljanjem nalog izobražene in usposobljene v skladu s tem pravilnikom, in sicer:

1. vzrejne in dobaviteljske organizacije:

- oskrbovalca živali,
- osebo, ki žival usmrti,
- strokovnjaka za dobrobit živali in
- imenovanega veterinarja;

2. uporabniške organizacije:

- oskrbovalca živali,
- osebo, ki žival usmrti,
- izvajalca oziroma izvajalce postopkov na živalih,
- vodjo poskusa oziroma projekta,
- strokovnjaka za dobrobit živali in
- imenovanega veterinarja.

(2) Osebe iz prejšnjega odstavka morajo imeti svoje namestnike.

(3) Če je oskrbovalec živali usposobljen za usmrtitev živali, lahko opravlja tudi naloge osebe, ki žival usmrti.

(4) Če so v organizaciji nastanjeni nižji vretenčarji (plazilci, dvoživke in ribe) ali glavonožci (*Cephalopoda*), je lahko namesto veterinarja imenovana oseba, ki je po izobrazbi univerzitetni diplomirani biolog, ki mora v primeru zdravljenja živali sodelovati z veterinarjem.

(5) Če je strokovnjak za dobrobit živali po izobrazbi doktor veterinarske medicine, lahko opravlja naloge imenovanega veterinarja.

15. člen (izobrazba osebja in delovne izkušnje)

(1) Oskrbovalec živali in oseba, ki žival usmrti, morata imeti dokončano najmanj srednješolsko izobrazbo.

(2) Izvajalec postopkov na živalih mora imeti dokončan najmanj študijski program prve stopnje ali temu ustrezno raven izobrazbe ali končane najmanj tri letnike enovitega magistrskega študija, v vseh primerih s področja veterinarstva, medicine, biologije, farmacije, biokemije ali zootehnike po klasifikacijskem sistemu izobraževanja in usposabljanja – KLASIUS.

(3) Vodja projekta mora imeti:

- dokončan najmanj študijski program tretje stopnje ali temu ustrezno raven izobrazbe oziroma za predpisane postopke dokončan najmanj študij druge stopnje ali temu ustrezno raven izobrazbe, v vseh primerih s področja veterinarstva, medicine, biologije, farmacije, biokemije ali zootehnike, povezanega z delom, ki ga izvaja, po klasifikacijskem sistemu izobraževanja in usposabljanja – KLASIUS, in
- specifično znanje glede vrste živali, na kateri se izvaja postopek.

(4) Strokovnjak za dobrobit živali mora imeti dokončan najmanj študijski program druge stopnje ali temu ustrezno raven izobrazbe, v vseh primerih s področja veterinarstva, medicine, biologije ali

zootehnike po klasifikacijskem sistemu izobraževanja in usposabljanja – KLASIUS in najmanj pet let neprekinjenih delovnih izkušenj s področja uporabe živali v postopkih.

(5) Imenovani veterinar mora izpolnjevati pogoje v skladu z zakonom, ki ureja veterinarstvo, in imeti izkušnje s področja dobrobiti in veterinarske medicine živali v postopkih.

(6) Če postopek izvaja oseba iz drugega odstavka tega člena, lahko v utemeljenih primerih in če je to potrebno zaradi narave postopka, pri izvajanju sodeluje tudi oseba, ki ima dokončan najmanj študijski program prve stopnje ali temu ustrezno raven izobrazbe s področja drugih veterinarskih ali naravoslovnih ved ali živinoreje kot iz drugega odstavka tega člena, vendar pod pogoji, da ima opravljeno usposabljanje iz 14. člena tega pravilnika. Predlog osebe iz prejšnjega stavka, ki mora biti utemeljen, presoja v postopku ocenjevanja projekta etična komisija v skladu z 22. členom tega pravilnika.

16. člen **(strokovno usposabljanje osebja)**

(1) Strokovno usposabljanje osebja obsega:

- osnovno usposabljanje,
- delo pod mentorstvom in
- nadaljnje usposabljanje.

(2) Osnovno usposabljanje iz prve alineje prejšnjega odstavka se izvaja v skladu s 16. členom tega pravilnika, in sicer:

1. oskrbovalec živali in oseba, ki žival usmrti, morata imeti končano osnovno usposabljanje za oskrbovalca živali, ki traja najmanj 30 šolskih ur;
2. izvajalec postopkov na živalih mora imeti končano osnovno usposabljanje za izvajalca, ki traja najmanj 40 šolskih ur;
3. vodja projekta mora imeti končano osnovno usposabljanje za vodjo, ki traja najmanj 60 šolskih ur;
4. strokovnjak za dobrobit živali mora imeti končano osnovno usposabljanje za strokovnjaka za dobrobit živali, ki traja najmanj 60 šolskih ur.

(3) Osebe iz točk a) in b) prejšnjega odstavka morajo po opravljenem osnovnem usposabljanju svoje delo šest mesecev opravljati pod nadzorom mentorja. Po tem času mentor poda pisno mnenje o njegovem delu, strokovnjak za dobrobit živali pa na podlagi mnenja presodi, ali oseba izkazuje zahtevano strokovno usposobljenost, in takšno osebo vpiše v evidenco usposobljenih oseb. Če oseba ne izkaže zahtevane strokovne usposobljenosti, nadaljuje svoje delo pod nadzorom mentorja.

(4) Osebe, ki delajo z živalmi v postopkih, morajo ohranjati strokovno usposobljenost s področja uporabe živali v postopkih z delom, s spremljanjem novosti in obnavljanjem znanja na svojem znanstvenem ali strokovnem področju, kar se dokazuje z znanstvenimi ali s strokovnimi publikacijami ali z udeležbami na znanstvenih ali strokovnih srečanjih v petih letih od opravljenega osnovnega usposabljanja, in sicer:

1. za oskrbovalca živali in osebo, ki žival usmrti, v obsegu najmanj 4 šolskih ur;
2. za izvajalca v obsegu najmanj 8 šolskih ur;
3. za vodjo v obsegu najmanj 16 šolskih ur.

(5) Strokovnjak za dobrobit živali mora kontinuirano spremljati novosti v zvezi z dobrobitjo, nakupom, oskrbo in uporabo živali ter uporabo načela 3R, kar dokazuje z udeležbami na znanstvenih ali strokovnih srečanjih in z znanstvenimi ali s strokovnimi publikacijami.

(6) Pri osebah, ki so opravile osnovno usposabljanje iz drugega odstavka tega člena in delale pod mentorstvom iz tretjega odstavka tega člena, vendar v zadnjih treh letih niso delale z živalmi v postopkih, mora strokovnjak za dobrobit živali pred njihovim samostojnim opravljanjem nalog presoditi, ali pri delu z živalmi izkazuje zahtevano usposobljenost.

(7) Osebi, ki z dokumentom izkaže, da je pridobila znanja iz osnovnega usposabljanja v organizaciji, ki opravlja tovrstna usposabljanja v drugi državi ali drugi članici EU, lahko glavni urad Uprave (v nadaljnjem besedilu: GU Uprave) na njen pisni predlog v celoti ali v določenem obsegu prizna osnovno usposabljanje iz tega člena. Če je osebi osnovno usposabljanje v celoti priznано, strokovnjak za dobrobit živali določi mentorja, pod čigar mentorstvom bo ta oseba opravljala delo pod

nadzorom, dokler pri delu ne bo izkazala zahtevane strokovne usposobljenosti, kar na predlog mentorja presodi strokovnjak za dobrobit živali.

(8) Evidenco o vseh usposobljenih osebah, ki delajo z živalmi v postopkih, in o mentorjih vodi strokovnjak za dobrobit živali in mora biti na vpogled uradnemu veterinarju na njegovo zahtevo.

17. člen **(delovne obveznosti osebja)**

(1) Oskrbovalec živali oskrbuje živali.

(2) Izvajalec postopkov izvaja postopke na živalih.

(3) Vodja projekta načrtuje in vodi projekte in postopke na živalih ter je odgovoren za celotno izvajanje projekta v skladu z izdanim dovoljenjem za projekt.

(4) Strokovnjak za dobrobit živali:

- nadzira oskrbo in dobrobit živali;
- nadzira osebe, ki delajo z živalmi v postopkih;
- zagotavlja, da je osebje ustrezno izobraženo, ima dostop do vrstno specifičnih informacij, je strokovno usposobljeno in deležno stalnega usposabljanja ter da izvaja delo pod mentorstvom, dokler ne izkaže potrebne strokovne usposobljenosti;
- svetuje v zvezi z dobrobitjo, nakupom, oskrbo in uporabo živali ter uporabo načela 3R;
- nasvete in sprejete odločitve vodi v pisni ali elektronski obliki in jih hrani najmanj pet let.

Če je strokovnjak za dobrobit živali hkrati tudi izvajalec ali vodja, mora delo strokovnjaka za dobrobit živali v tem projektu opravljati njegov namestnik.

(5) Imenovani veterinar svetuje v zvezi z dobrobitjo in zdravljenjem živali.

18. člen **(osnovno usposabljanje)**

(1) Osnovno usposabljanje se izvaja na tečajih v obliki predavanj in praktičnih prikazov po programih, ki jih odobri GU Uprave na podlagi predlaganega programa organizatorja usposabljanja.

(2) Organizator osnovnega usposabljanja (v nadaljnjem besedilu: organizator usposabljanja) mora:

- zagotoviti predavatelje;
- biti registriran za dejavnost izobraževanja;
- zagotoviti ustrezne prostore in opremo za teoretično in praktično izvedbo usposabljanja;
- zagotoviti gradivo in izpitna vprašanja iz posameznih vsebinskih sklopov;
- voditi evidence o izvedenih usposabljanjih.

(3) Organizator usposabljanja mora v programu usposabljanja poleg vsebinskih sklopov navesti lokacijo usposabljanja, predavatelje in njihove reference ter priložiti od predavateljev podpisano soglasje o sodelovanju v programu usposabljanja.

(4) Predavatelj mora imeti dokončan najmanj študijski program druge stopnje ali temu ustrezno raven izobrazbe, opravljeno strokovno usposabljanje iz 14. člena tega pravilnika, če dela z živalmi v postopkih, in najmanj pet let delovnih izkušenj s področja vsebinskega sklopa, ki ga predava, kar dokaže s strokovnimi ali znanstvenimi publikacijami ali pisno utemeljitvijo.

(5) Osnovno usposabljanje obsega teoretični in praktični del iz vsebin, ki so navedene v Prilogi 3, ki je sestavni del tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: Priloga 3), ter pisno preverjanje znanja. Udeležba na teoretičnem in praktičnem delu tečaja je obvezna.

(6) Kandidat, ki izpolnjuje pogoje glede izobrazbe iz 15. člena tega pravilnika, se na osnovno usposabljanje prijavi s prijavnico, ki jo organizator usposabljanja izda v pisni ali elektronski obliki in je dostopna na njegovi spletni strani.

(7) Čas in kraj usposabljanja se objavita na spletnih straneh organizatorja usposabljanja in Uprave.

(8) Organizator usposabljanja po končanem teoretičnem in praktičnem delu tečaja pošlje na GU Uprave seznam udeležencev z naslednjimi podatki: podatki o udeležencu (ime in priimek, naslov, stopnja izobrazbe, datum rojstva, vrsta in vsebina usposabljanja ter datum usposabljanja (od – do)).

(9) Izpit se opravlja pisno iz vsebin, navedenih v Prilogi 3, pod nadzorom komisije, ki jo imenuje

generalni direktor Uprave. Izpitno komisijo sestavljajo trije člani, pri čemer mora biti vsaj eden predstavnik organizatorja usposabljanja in vsaj eden predstavnik Uprave. Pisno nalogo ocenjuje izpitna komisija, ki oceni izid izpita z »opravil« ali »ni opravil«.

(10) Po opravljenem izpitu izda GU Uprave udeležencem potrdilo, ki mora vsebovati vsaj podatke iz osmega odstavka tega člena. Potrdilo mora biti opremljeno z žigom in podpisom organizatorja usposabljanja in direktorja Uprave.

(11) Opravljeni izpiti se vpišejo v evidenco o opravljenih izpiti, ki jo GU Uprave vodi v elektronski obliki ter vsebuje zaporedno številko in najmanj podatke iz osmega odstavka tega člena.

(12) Če Uprava ugotovi, da organizator usposabljanja ne izvaja usposabljanja v skladu z odobrenim programom, lahko odvzame odobritev ali določi rok za odpravo ugotovljenih neskladij. Če po pretečenem roku neskladja niso odpravljena, Uprava odvzame odobritev.

19. člen (mentorstvo)

(1) Mentor iz tretjega odstavka 16. člena tega pravilnika mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- za oskrbovalca živali in osebo, ki žival usmrti, mora izpolnjevati pogoje glede izobrazbe in usposobljenosti vsaj za oskrbovalca živali in imeti v zadnjih treh letih neprekinjene delovne izkušnje na zadevnem področju;
- za izvajalca postopkov mora izpolnjevati pogoje glede izobrazbe in usposobljenosti vsaj za izvajalca postopkov in imeti v zadnjih štirih letih neprekinjene delovne izkušnje na zadevnem področju.

(2) Mentorja na podlagi dokazil o izobrazbi in usposobljenosti ter delovnih izkušnjah, kar dokaže s strokovnimi ali znanstvenimi publikacijami ali pisno utemeljitev, določi strokovnjak za dobrobit živali v dogovoru z vodjo projekta v pisni obliki, ki mora biti na vpogled uradnemu veterinarju na njegovo zahtevo.

20. člen (postopek odobritve)

(1) Vzrejne, dobaviteljske in uporabniške organizacije morajo biti pred začetkom opravljanja dejavnosti odobrene in registrirane pri območnem uradu Uprave (v nadaljnjem besedilu: OU Uprave).

(2) Na podlagi vloge, ki jo organizacija posreduje na OU Uprave na obrazcu B iz Priloge 1, en ali več uradnih veterinarjev OU Uprave opravi pregled objekta in preveri, ali organizacija izpolnjuje pogoje iz 11. člena tega pravilnika, razen pogojev iz točke e) prvega odstavka, točke e) drugega odstavka, točk e) in f) tretjega odstavka 11. člena tega pravilnika.

(3) V odločbi o odobritvi se navedejo:

- sedež in vrsta organizacije ter objekti;
- oseba, ki je odgovorna za zagotavljanje skladnosti s predpisi;
- strokovnjak za dobrobit živali in njegov namestnik;
- imenovani veterinar;
- veljavnost odobritve.

(4) Organizacija mora pred vsako spremembo objekta ali delovanja objekta, ki lahko negativno vpliva na dobrobit živali, vložiti vlogo na OU Uprave za spremembo odobritve na obrazcu C iz Priloge 1.

(5) Organizacija mora o vseh spremembah v zvezi z osebami iz tretjega odstavka tega člena v pisni obliki obvestiti OU Uprave najpozneje v osmih dneh od nastale spremembe.

21. člen (sestava in naloge Komisije za dobrobit živali)

(1) Komisijo za dobrobit živali sestavljata strokovnjak za dobrobit živali in njegov namestnik, v uporabniški organizaciji pa tudi oseba, ki sodeluje pri postopkih na živalih kot vodja projekta.

(2) Komisija za dobrobit živali opravlja naslednje naloge:

1. osebam, ki delajo z živalmi v postopkih, svetuje o dobrobiti živali, nakupu živali, nastanitvi in

oskrbi ter uporabi živali, izvajanju načela 3R ter jih v zvezi z njegovo uporabo sprotno obvešča o najnovejših tehničnih in znanstvenih dognanjih;

2. uvaja in pregleduje pisna navodila o spremljanju dobrobiti nastanjenih in v postopkih uporabljenih živali, poročanju in nadaljnjem ukrepanju za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti v zvezi z dobrobitjo živali;
3. spremlja razvoj in rezultate projektov ob upoštevanju učinka izvedenih postopkov na uporabljenih živalih in opredeli vidike, ki nadalje prispevajo k izvajanju načela 3R ter o njih svetuje;
4. osebam, ki delajo z živalmi v postopkih, svetuje v zvezi z načrti vrnitve živali v domače okolje in predhodni socializaciji živali;
5. osebam, ki delajo z živalmi v postopkih, svetuje o uporabi zdravih odvečnih laboratorijskih živalih in jim omogoči dostop do evidenc o vzreji in reji znotraj organizacije ter
6. sodeluje pri izmenjavi informacij z drugimi organizacijami.

(3) Komisija za dobrobit živali vodi dane nasvete in odločitve v pisni obliki, ki morajo biti na vpogled uradnemu veterinarju na njegovo zahtevo.

(4) Komisija za dobrobit živali sodeluje z imenovanim veterinarjem in etično komisijo.

IV. IZVAJANJE POSTOPKOV NA ŽIVALIH

22. člen

(splošno o izvajanju postopkov na živalih)

(1) Kadar obstaja več možnosti, se pri izbiri postopkov izberejo tisti, ki najbolj izpolnjujejo naslednje pogoje: uporabljajo najmanj živali, vključujejo živali z najmanjšo sposobnostjo občutenja bolečin, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb, povzročajo najmanj bolečin, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb in bodo najverjetneje dali zadovoljive rezultate.

(2) Postopki se izvajajo pod splošno ali lokalno anestezijo poskusnih živali, razen če je to neprimerno glede na namen postopka in se uporablja analgezija ali druga ustrezna metoda za zagotovitev, da sta trpljenje in stiska živali v postopkih čim manjša. Postopki, ki obsegajo hude poškodbe, ki lahko povzročijo hude bolečine, se ne smejo izvajati brez anestezije.

(3) Pri odločanju o primernosti uporabe anestezije etična komisija upošteva:

- ali je anestezija za žival bolj travmatična od postopka in
- ali je anestezija nezdružljiva z namenom postopka.

(4) Vsak postopek mora biti, glede na pričakovano stopnjo bolečin, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb, ki jih posamezna žival utрпи med postopkom, razvrščen v eno izmed naslednjih težavnostnih stopenj: nepovraten, blag, zmeren ali težaven. Razvrščanje mora temeljiti na merilih in primerih težavnosti postopkov, navedenih v Prilogi 4, ki je sestavni del tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: Priloga 4).

(5) Zdravila, ki bi preprečevala ali omejevala prikazovanje bolečine, se lahko dajo živalim le, če so ustrezno anestezirane ali analgezirane. Taki postopki morajo biti znanstveno utemeljeni, vključno s podrobnostmi o režimu dajanja anestetika ali analgetika.

(6) Ko anestezija popusti, se žival zdravi s preventivno in pooperativno analgezijo ali drugimi primernimi metodami za lajšanje bolečin, če je pričakovati, da bi lahko občutila bolečine, in če je to združljivo z namenom postopka.

(7) Ko je dosežen namen postopka, je treba storiti vse potrebno, da se trpljenje živali čim bolj zmanjša in se o usodi živali odloči v skladu z 28. členom tega pravilnika.

(8) Če pogina kot končnega rezultata postopka ni mogoče preprečiti, je treba postopek načrtovati tako, da povzroči pogin najmanjšega možnega števila živali ter da se trajanje in intenzivnost trpljenja živali čim bolj zmanjšata in se, kolikor je to mogoče, zagotovi neboleča smrt.

(9) Vodja projekta mora zagotoviti, da se prekinejo kakršne koli nepotrebne bolečine, trpljenje, stiska ali trajne poškodbe, ki so živalim povzročene med postopki, in da se postopki izvajajo v skladu z izdanim dovoljenjem. Če vodja projekta ugotovi, da se postopki izvajajo v nasprotju z izdanim dovoljenjem, mora sprejeti in evidentirati ustrezne ukrepe ter o njih v pisni obliki obvestiti strokovnjaka za dobrobit živali, ki mora preveriti izvajanje teh ukrepov; če ugotovi, da se ti ne izvajajo, o tem

obvesti uradnega veterinarja.

(10) Žival se v postopku, ki vključuje hude bolečine, stisko ali podobno trpljenje, ne sme uporabiti več kot enkrat.

(11) Postopek se mora izvajati v objektu uporabniške organizacije, razen če obstaja znanstvena utemeljitev, da se izvaja na drugi lokaciji.

(12) Postopek se lahko izvaja le v okviru projekta.

23. člen **(vloga za izdajo dovoljenja za projekt)**

(1) Vlogo za izdajo dovoljenja za projekt (v nadaljnjem besedilu: vloga), razen za postopke iz drugega odstavka tega člena, pripravi vodja projekta na obrazcu Č iz Priloge 1 in jo pošlje na OU Uprave. Vlogi mora biti priložen netehnični povzetek projekta na obrazcu D iz Priloge 1 in obrazložitev za odobritev postopkov, ki jo pripravi strokovnjak za dobrobit živali, iz katere mora biti razvidno, kako se bodo upoštevale predpisane zahteve o zaščiti živali iz tega pravilnika in drugih predpisov s področja zaščite živali.

(2) Vlogo za nepovratne, blage ali zmerne postopke, ki so predpisani, ali postopke za proizvodnjo protiteles ali diagnostiko po uveljavljenih metodah in v katerih se ne uporabljajo primati, pripravi vodja projekta na obrazcu E iz Priloge 1 in jo pošlje na OU Uprave.

(3) OU Uprave vlagatelju potrdi prejem popolne vloge.

24. člen **(ocenjevanje projekta)**

(1) Etična komisija ocenjuje projekte in Komisijam za dobrobit živali svetuje v zvezi z nakupom, vzrejo, nastanitvijo, oskrbo in uporabo živali ter zagotavlja izmenjavo najboljših praks znotraj EU.

(2) Etična komisija ocenjuje projekte tako podrobno, kot je to ustrezno za vrsto projekta in preveri:

- ali je projekt utemeljen z znanstvenega ali izobraževalnega vidika ali ga zahtevajo predpisi;
- ali nameni projekta upravičujejo uporabo živali in
- ali je projekt zasnovan tako, da omogoča izvajanje poskusov na najbolj human in okolju prijazen način.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek preverjanje iz prve alineje prejšnjega odstavka ni potrebno za:

- projekte, ki so z znanstvenega vidika že ocenjeni pri Javni agenciji za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije ali primerljivi drugi domači oziroma tuji znanstveni organizaciji;
- študijske programe, ki so že ocenjeni z izobraževalnega vidika v visokošolskih zavodih v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, ali
- projekte, ki se opravljajo po predpisih.

(4) Etična komisija oceni zlasti:

- cilje projekta, predvideno znanstveno korist ali izobraževalno vrednost;
- skladnost projekta z načelom 3R;
- razvrstitev postopkov v težavnostne stopnje;
- analizo škode in koristi projekta, pri čemer oceni, ali je škoda, ki bo povzročena živalim s trpljenjem, bolečino in stisko, utemeljena glede na pričakovani izid, ob upoštevanju etičnih načel in koristi za ljudi, živali ali okolje;
- katere koli znanstvene utemeljitve iz drugega odstavka 4. člena, 5. člena, petega in enajstega odstavka 20. člena ter drugega odstavka 29. člena tega pravilnika;
- ter določi, ali in kdaj se izvede retrospektivna ocena projekta.

(5) Etična komisija pri ocenjevanju projekta upošteva:

- izkušnje in prakso z znanstvenega področja, na katero se nanaša vloga, vključno z načelom 3R na zadevnih področjih;
- zasnove postopkov, ki po potrebi zajemajo tudi statistični prikaz;
- veterinarske prakse s področja znanosti o laboratorijskih živalih ali po potrebi veterinarske prakse glede prostoživečih živali;
- pogoje reje, nastanitve in oskrbe živali v postopkih.

(6) Etična komisija mora projekt oceniti:

- pregledno po posameznih točkah iz drugega in četrtega odstavka tega člena;
- nepristransko ob upoštevanju varovanja intelektualne lastnine in zaupnih podatkov;
- v skladu s predpisi, ki urejajo etično komisijo.

(7) Za odločitev lahko pridobi mnenja neodvisnih strokovnjakov.

(8) Stroški, povezani z delom etične komisije, so določeni v Prilogi 8, ki je sestavni del tega pravilnika.

25. člen (odobritev projekta)

(1) Odobritev projekta je omejena na tiste postopke znotraj projekta, ki so pridobili oceno etične komisije in za katere je bila določena težavnost.

(2) OU Uprave v odobritvi navede naslednje podatke:

- uporabniška organizacija in njen sedež;
- naslov in lokacija objekta, v katerih se bo projekt izvajal;
- namen uporabe živali – naslov projekta, osebna imena vodje projekta, izvajalcev in oskrbovalcev živali;
- osebni imeni strokovnjaka za dobrobit živali in njegovega namestnika;
- pogoje, pod katerimi je dovoljeno izvesti postopke znotraj projekta: na kateri živalski vrsti, predvideno število živali in izvor živali, pogoji, ki jih morajo izpolnjevati osebe, ki delajo z živalmi v postopkih, uporabljena oprema in pripomočki pri izvajanju postopkov, uporabljena metoda in drugi pogoji, ki izhajajo iz ocene projekta;
- ali in kdaj se izvede retrospektivna ocena projekta;
- veljavnost odobritve.

(3) Za izvajanje postopkov iz drugega odstavka 21. člena tega pravilnika izda OU Uprave dovoljenje za večkratne generične projekte za isto uporabniško organizacijo.

26. člen (retrospektivna ocena)

(1) Retrospektivno oceno izvede etična komisija na podlagi poročila o opravljenem postopku znotraj projekta, ki ga predloži vodja projekta. Etična komisija oceni, ali so bili doseženi cilji projekta, škodo, ki je bila povzročena živalim, število in vrste uporabljenih živali ter težavnost postopkov in elemente, ki lahko prispevajo k nadaljnjemu izvajanju zahteve glede načela 3R.

(2) Retrospektivna ocena je obvezna za projekte, v katerih se uporabljajo primati, ter projekte, ki vključujejo težavne postopke.

(3) Iz retrospektivne ocene se lahko izvzamejo projekti, ki so ocenjeni kot »blagi« ali »nepovratni«.

27. člen (netehnični povzetki projekta)

(1) Po pravnomočnosti dovoljenja GU Uprave objavi netehnične povzetke projektov na svoji spletni strani.

(2) Netehnični povzetek projekta vsebuje podatke o ciljih projekta, predvideno škodo, ki bo povzročena živalim, in predvideno korist za ljudi, živali ali okolje, predvideno število in vrste uporabljenih živali ter mnenje etične komisije o skladnosti projekta z načelom 3R.

(3) Če se za projekt zahteva retrospektivna ocena, mora biti to navedeno v netehničnem povzetku projekta, prav tako tudi rok zanjo.

(4) Ko opravi etična komisija retrospektivno oceno projekta, jo posreduje na GU Uprave, ki netehnični povzetek projekta posodobi z rezultati retrospektivne ocene.

(5) Netehnični povzetek projekta je anonimen in ne vsebuje imena in naslova uporabniške organizacije ter njegovega osebja.

(6) Ne glede na prvi odstavek tega člena netehnični povzetek projekta ni potreben za poskuse iz drugega odstavka 21. člena tega pravilnika.

28. člen
(sprememba, podaljšanje in odvzem dovoljenja)

- (1) Vlogo za spremembo ali podaljšanje dovoljenja vložijo uporabniška organizacija na obrazcu F iz Priloge 1 in priloži poročilo o izvedenih postopkih na obrazcu G iz Priloge 1.
- (2) Če je iz vloge razvidno, da bi lahko sprememba dovoljenja imela negativen vpliv na dobrobit živali, predloži OU Uprave vlogo na etično komisijo v ponovno oceno.
- (3) Če je iz vloge razvidno, da uporabniška organizacija ni izvedla postopkov znotraj veljavnega dovoljenja in je utemeljila zahtevo za njegovo podaljšanje, ponovna ocena etične komisije ni potrebna.
- (4) Če OU uporabniški organizaciji odvzame dovoljenje za projekt in bi to lahko neugodno vplivalo na dobrobit živali, ki se uporabljajo ali so se nameravale uporabiti v projektu, mora vodja projekta poskrbeti za dobrobit teh živali.

29. člen
(dokumentacija)

- (1) Uporabniške organizacije morajo hraniti vso dokumentacijo v zvezi z izdanimi dovoljenji vsaj pet let po izteku veljavnosti dovoljenja oziroma vsaj pet let po zavrnitvi vloge ali drugi odločitvi OU Uprave in jo dati na vpogled uradnemu veterinarju na njegovo zahtevo.
- (2) OU Uprave mora hraniti vso dokumentacijo v zvezi z ocenami projektov vsaj pet let. Za projekte, za katere se zahteva retrospektivna ocena, se mora dokumentacija hraniti do zaključka te ocene.

30. člen
(usoda živali po izvedenih postopkih)

- (1) Postopek je končan, kadar ni treba več izvajati opazovanj živali v postopku.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek je postopek pri potomcih novih gensko spremenjenih linij živali končan, ko ni več zaznati ali se ne pričakuje več, da bi občutili bolečino, trpljenje, stisko ali trajne poškodbe, enakovredne ali hujše od vboda igle.
- (3) Na koncu postopka odloči o ohranitvi živali pri življenju imenovani veterinar.
- (4) Živalim, ki se ob zaključku postopka ohranijo pri življenju, morata biti zagotovljeni oskrba in nastanitev, primerni zdravju živali v skladu z 10. členom tega pravilnika.
- (5) Če obstaja verjetnost, da bo žival po postopku čutila zmerne ali hude bolečine, trpljenje, stisko ali trajne poškodbe, mora biti takoj po končanem postopku usmrčena v skladu s 30. členom tega pravilnika.
- (6) Prostoživečo žival je po postopku dovoljeno izpustiti v naravo, če to dopušča njeno zdravstveno stanje, če ne pomeni nevarnosti za zdravje ljudi in živali ter okolje in če je to v skladu s presojo osebe iz tretjega odstavka tega člena.

31. člen
(ponovna uporaba)

Žival, ki je že bila uporabljena v enem ali več postopkih, se lahko namesto druge, še neuporabljene živali, spet uporabi v novem postopku ob upoštevanju desetega odstavka 20. člena tega pravilnika le pod naslednjimi pogoji:

1. da je bila dejanska težavnost prejšnjih postopkov blaga ali zmerna;
2. da sta splošno zdravje in optimalno počutje živali v celoti povrnjena;
3. da je nadaljnji postopek razvrščen kot nepovraten, blag ali zmeren in
4. da je v skladu z veterinarskim mnenjem, ki upošteva življenjske izkušnje živali.

32. člen
(metode usmrtilive)

- (1) Usmrtitev živali mora biti izvedena na način, ki živalim povzroči čim manj bolečin, trpljenja in stiske.
- (2) Usmrtitev živali mora biti izvedena v objektu, razen v primeru terenske študije. Izvesti jo mora oseba, ki je ustrezno izobražena in usposobljena v skladu s 14. členom tega pravilnika.
- (3) Oprema za usmrtitev živali mora biti oblikovana, grajena, vzdrževana in uporabljena na način, da se doseže hitra usmrtitev.
- (4) Glede na vrsto in starost živali je treba za usmrtitev uporabiti eno od metod, naštetih v Prilogi 5, ki je sestavni del tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: Priloga 5).
- (5) Ne glede na prejšnji odstavek lahko uradni veterinar dovoli uporabo druge metode, kadar:
 - se na podlagi znanstvenih dokazov predlagana metoda izkaže za vsaj toliko humano kot metode iz Priloge 5 ali
 - na podlagi znanstvene utemeljitve namena postopka ni mogoče doseči z uporabo ene od metod iz Priloge 5.
- (6) Določbe drugega in četrtega odstavka tega člena se ne uporabljajo, kadar gre za usmrtitev v izrednih razmerah zaradi zagotavljanja dobrobiti, javnega zdravja, javne varnosti, zdravja živali ali zaradi drugih okoljskih razlogov.
- (7) Smrt živali je treba potrditi z eno od metod, naštetih v 2. točki Priloge 5.
- (8) Pri uporabi naprave z mehanskim upravljanjem, ki prodre v možgane, je treba to napravo namestiti tako, da projektil prodre v možgane, čemur mora slediti usmrtitev s takojšnjo izkrvavitvijo, razen pri velikih plazilcih, pri katerih mora temu slediti kontuzija možganov. Pri kuncih je dovoljena uporaba penetrirnega klina za uporabo pri kuncih le, če ni na voljo drugega načina usmrtitve in če telesna masa presega štiri kilograme ter ji sledi takojšnja izkrvavitev živali.
- (9) Pri uporabi fizikalnega načina z udarcem po zatilju mora udarcu slediti izkrvavitev, pri dvoživkah in plazilcih pa kontuzija možganov. Pri uporabi fizikalnega načina s spremembo položaja vratnih vretenc (cervikalna dislokacija) mora temu slediti izkrvavitev. Dekapitacija je dovoljena z uporabo posebne naprave v ta namen le pri zarodkih in neonatalnih laboratorijskih glodavcih.
- (10) Dovoljena je uporaba samo registriranih splošnih anestetikov pri predhodno sediranih živalih v prekomernem, vsaj trikratnem odmerku, ki povzroči takojšnjo izgubo zavesti, ki ji sledi smrt.
- (11) Inhalacijske anestetike je dovoljeno uporabiti samo z ustreznimi napravami.
- (12) Pri izpostavitvi živali ogljikovemu dioksidu mora biti komora, v kateri so živali izpostavljene plinu, načrtovana, izdelana in vzdrževana tako, da živalim ne povzroča poškodb ter omogoča nadzor nad njimi. Po izgubi zavesti je treba koncentracijo plina povečati na najvišjo možno raven, živali pa morajo ostati v komori še vsaj 10 minut. Temu sledi dokončna usmrtitev z uporabo ene od metod za potrditev smrti pri živalih iz Priloge 5.

33. člen

(izpustitev živali in premik živali v drugo okolje)

- (1) Živali, ki so bile uporabljene v postopkih ali namenjene uporabi v postopkih, vendar ne uporabljene, se vrnejo v rejo ali naravno okolje ali oddajo v posvojitev kot hišne živali pod pogoji:
 - da se jim zagotovijo živalski vrsti ustrezni pogoji v skladu s predpisi, ki urejajo zaščito živali v postopkih, hišnih ali prostoživečih živali;
 - da jim to omogoča njihovo zdravstveno stanje;
 - da ne pomenijo nevarnosti za javno zdravje, zdravje živali ali okolje;
 - da so bili izvedeni ustrezni ukrepi za zaščito optimalnega počutja teh živali in
 - da je to v skladu z mnenjem imenovanega veterinarja.
- (2) Organizacije morajo živali pred njihovo vrnitvijo socializirati ali v primeru prostoživečih živali rehabilitirati po vnaprej pripravljenem načrtu vrnitve v domače okolje oziroma programu rehabilitacije, ki obsega načine socializacije ali rehabilitacije, osebe, ki bodo pri tem sodelovale, predviden čas socializacije ali rehabilitacije in način ugotavljanja socializacije ali rehabilitacije živali.
- (3) Organizacijam pri odločitvi o vrnitvi živali v domače ali v primeru prostoživečih živali v naravno okolje in izdelavi programa socializacije ali rehabilitacije svetuje Komisija za dobrobit živali.

(4) Živali, ki so bile vrnjene v rejo, lahko uporabijo druge uporabniške organizacije ali izvajalci znanstvenoraziskovalnega ali izobraževalnega dela na izoliranih živalskih organih, tkivih in truplih.

V. ZNANSTVENORAZISKOVALNO ALI IZOBRAŽEVALNO DELO NA IZOLIRANIH ŽIVALSKIH ORGANIH, TKIVIH IN TRUPLIH V TA NAMEN USMRČENIH ŽIVALI

34. člen (odobritev izvajalca del na živalskih tkivih)

(1) Izvajalec del na živalskih tkivih (v nadaljnjem besedilu: izvajalec) je lahko fizična ali pravna oseba, ki jo mora odobriti OU Uprave.

(2) Na podlagi vloge iz obrazca H iz Priloge 1, ki jo izvajalec posreduje na OU Uprave, opravi uradni veterinar pregled prostorov, opreme in tehničnih pripomočkov glede usmrčitve živali, odstranjevanja ŽSP, evidenc ter dokazil o izobrazbi in usposobljenosti oseb, ki bo žival usmrtila.

(3) V odločbi o odobritvi se navedejo sedež, prostor, v katerem se izvaja usmrnitev živali, in delo na živalskih tkivih ter strokovnjak za dobrobit živali, izvajalca pa se vpiše v evidenco odobrenih izvajalcev.

(4) V primeru nastanitve živali v prostorih pri izvajalcu več kot en dan se opravi odobritev organizacije po 18. členu tega pravilnika.

35. člen (priglasitev dela in izvajanje)

(1) Izvajalec priglasi znanstvenoraziskovalno ali izobraževalno delo na izoliranih živalskih organih, tkivih in truplih v ta namen usmrčenih živali na OU Uprave na obrazcu I iz Priloge 1.

(2) Če je izvajalec odobren kot vzrejna ali uporabniška organizacija, sodeluje s Komisijo za dobrobit živali glede dobrobiti živali, nakupa, oskrbe in uporabe živali. Če izvajalec ni odobren kot vzrejna ali uporabniška organizacija, sodeluje s Komisijo za dobrobit živali tiste vzrejne ali uporabniške organizacije, od katere kupuje živali.

(3) Za delo na tkivih se uporabijo odvečne laboratorijske živali, ki niso primerne za uporabo v poskusih, razen če obstaja znanstvena utemeljitev, da njihova uporaba ni možna.

(4) Imenovani veterinar oziroma strokovnjak za dobrobit živali ob oddaji živali ali izoliranih živalskih tkiv, organov in trupel v drugo organizacijo izda izvajalcu spremni dokument na obrazcu A iz Priloge 1, s katerega mora biti razvidno, da je oddaja v skladu s programom izmenjave živalskih tkiv ali organov oziroma uporabe odvečnih laboratorijskih živali, ali vpiše v evidenco o oddaji živali, če so živali namenjene znotraj organizacije.

VI. EVIDENCE IN POROČILA

36. člen (evidence)

(1) Vzrejne, dobaviteljske in uporabniške organizacije iz 9. člena tega pravilnika ter izvajalec iz 32. člena tega pravilnika morajo voditi evidence na obrazcih iz Priloge 6, ki je sestavni del tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: Priloga 6), Evidence se vodijo v pisni ali elektronski obliki ter so pod nadzorom strokovnjaka za dobrobit živali.

(2) Vzrejne organizacije morajo voditi evidence o vzreji ali reji živali, oskrbi živali ter čiščenju prostorov in opreme, relativni vlagi in temperaturi prostorov, nakupu živali, poginu živali, oddaji živali, primerih bolezni in uporabljenem zdravljenju, rezultatih preiskav živali, usmrčitvah živali, shranjevanju in oddaji živalskih trupel.

(3) Dobaviteljske organizacije morajo voditi evidence o nakupu živali, poginu živali, oddaji živali, usmrčitvah živali, shranjevanju živalskih trupel, oddaji živalskih trupel. Če imajo živali nastanjene več kot en dan, morajo voditi tudi evidence o oskrbi živali ter čiščenju prostorov in opreme, o relativni vlagi in temperaturi prostorov.

(4) Uporabniške organizacije morajo voditi evidence o oskrbi živali ter čiščenju prostorov in opreme, o relativni vlagi in temperaturi prostorov, nakupu živali, poginu živali, usmrnitvah živali, shranjevanju in oddaji živalskih trupel ter izvajanju postopkov. Če je uporabniška organizacija hkrati tudi vzrejna, mora voditi tudi druge evidence, ki jih vodi vzrejna organizacija.

(5) Izvajalec mora voditi evidence o nakupu živali, usmrnitvah živali, shranjevanju in oddaji živalskih trupel, če so živali nastanjene več kot en dan, pa tudi evidence o oskrbi živali, čiščenju prostorov in opreme, o relativni vlagi in temperaturi prostorov ter poginu živali.

(6) Organizacije in izvajalci morajo evidence iz tega člena hraniti najmanj pet let in morajo biti na vpogled uradnemu veterinarju na njegovo zahtevo.

37. člen (poročanje)

(1) Strokovnjak za dobrobit živali mora pripraviti letno poročilo o uporabi živali v postopkih, vključno s podatki o težavnostni stopnji postopkov na obrazcu za poročanje in v skladu z navodili za poročanje, ki so določeni v Prilogi II Izvedbenega sklepa Komisije z dne 14. novembra 2012 o določitvi enotnih obrazcev za predložitev informacij v skladu z Direktivo 2010/63/EU (EU L št. 320 z dne 17. 11. 2012, str. 33; v nadaljnjem besedilu: Izvedbeni sklep Komisije) in ga do konca februarja za preteklo leto posredovati v pisni ali elektronski obliki na GU Uprave.

(2) Strokovnjak za dobrobit živali mora pripraviti letno poročilo o usmrnitvah živali na obrazcu J iz Priloge 1 in ga do konca februarja za preteklo leto posredovati v pisni ali elektronski obliki na GU Uprave.

(3) Vodja projekta mora po zaključku projekta pripraviti poročilo o izvedenih postopkih znotraj projekta na obrazcu G iz Priloge 1, ki mora biti na vpogled uradnemu veterinarju na njegovo zahtevo.

38. člen (poročanje Komisiji)

(1) GU Uprave poroča Komisiji o izvajanju določb Direktive 2010/63/EU na obrazcu iz Priloge I Izvedbenega sklepa Komisije vsakih pet let.

(2) GU Uprave letno zbira podatke o uporabi živali v postopkih, vključno s podatki o dejanski težavnosti postopkov na obrazcu iz Priloge II Izvedbenega sklepa Komisije, ter poroča Komisiji vsako leto.

VII. NADZORSTVO

39. člen (inšpekcijski pregledi)

(1) Organizacije so pod rednim nadzorom OU Uprave.

(2) Pogostost inšpekcijskih pregledov se prilagodi na podlagi analize tveganja ob upoštevanju vrste in števila nastanjenih in uporabljenih živali, vodenja evidenc, števila in vrste projektov, ki jih izvaja uporabniška organizacija, ter informacij, ki bi lahko kazale na neskladnost.

(3) Vsako leto se opravi inšpekcijski pregled vsaj pri eni tretjini organizacij, v skladu z analizo tveganja iz prejšnjega odstavka, razen v organizacijah s primati, pri katerih se opravi vsaj enkrat na leto.

(4) Vsaj polovica inšpekcijskih pregledov se opravi brez predhodnega obvestila.

(5) Dokumentacija o vseh inšpekcijskih pregledih se hrani vsaj pet let.

40. člen (alternativni pristopi)

(1) Komisija in države članice prispevajo k razvoju in validaciji alternativnih pristopov, ki bi lahko zagotovili enake ali višje ravni podatkov, kot so pridobljeni pri postopkih, v katerih so uporabljene živali, vendar ki ne vključujejo uporabe živali ali uporabljajo manj živali ali ki vključujejo manj boleče

postopke, ter sprejmejo druge take ukrepe, za katere menijo, da so primerni za spodbujanje raziskav na tem področju.

(2) Uprava spodbuja alternativne pristope in sodeluje pri razširjanju informacij o teh alternativnih pristopih.

(3) Uprava imenuje enotno nacionalno kontaktno točko za svetovanje glede regulativne ustreznosti in primernosti alternativnih pristopov, ki so predlagani v potrjevanje in obveščanje o alternativnih pristopih.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

41. člen (prehodne določbe)

Za osebe, ki izpolnjujejo pogoje glede izobrazbe in usposobljenosti po Pravilniku o pogojih za izvajanje poskusov na živalih (Uradni list RS, št. 88/06 in 81/09) in najmanj tri leta pred uveljavitvijo tega pravilnika delajo z živalmi v postopkih, kar dokažejo z dokumentacijo o izvajanju postopkov na živalih, se šteje, da izpolnjujejo pogoje iz prve in druge alineje prvega odstavka 16. člena tega pravilnika.

42. člen (prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Pravilnik o pogojih za izvajanje poskusov na živalih (Uradni list RS, št. 37/13 in 89/14).

43. člen (začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.

Ljubljana, dne
EVA 2017-2330-0088

Mag. Dejan Židan
minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano